KÜBA'DA KAPİTALİST RESTORASYON

Genişletilmiş 2. Baskı

AKİF AKALIN

KÜBA'DA KAPİTALİST RESTORASYON

Genişletilmiş 2. Baskı

Akif Akalın

ÇANAKKALE

2026

İÇİNDEKİLER

Önsöz **4**

Elveda Küba: Küba'da kapitalist restorasyon **5**

Küba kapitalizme "Ya sosyalizm, ya ölüm" sloganıyla döndü **27**

Küba'nın "reform" paketi NEP mi, kapitalizme dönüş mü? **40**

Komünistler nerede? Küba rejiminin en büyük ekonomik dönüşümü karşısında militanların sessizliği **47**

Bermudez kapitalist restorasyon eleştirilerini yanıtladı **49**

Küba Devrimi yaşamaya devam edecek **53**

Dayanılmaz emperyalist baskıyla karşı karşıya kalan Küba, kapitalist restorasyona doğru ilerliyor **59**

Yunanistan Komünist Partisi Küba'daki gelişmeleri değerlendirdi **65**

Küba hükumeti kapitalizmin restorasyonuna nasıl hazırlandı **68**

ÖNSÖZ

Latin Amerika “kırmızı pazartesileriyle” ünlüdür.

Kırmızı Pazartesi, Latin Amerikalı yazar Gabriel García Márquez tarafından yazılmış, bir romandır. Romanda tüm kasaba halkı, Santiago Nasar adındaki bir gencin öldürüleceğini, daha doğrusu bir namus cinayetine kurban gideceğini önceden bilir, fakat cinayetin işlenmesini engelleyecek hiçbir şey yapılmaz.

Küba’da da 19 Haziran 2026 günü böyle bir cinayet işlendi ve sosyalizm bir cinayete kurban gitti. Küba sosyalizminin de, Santiago Nasar gibi öldürüleceğini hepimiz biliyorduk ve romandaki kasabalılar gibi hiçbirimiz bir şey yapmadık.

Bu kitapçıkta cinayetin hemen ardından Toplumcu Tıp blogunda yayınlanan üç yazımız yer alıyor. Sıcağı sıcağına yapılan değerlendirmeler kuşkusuz kimi duygusallıklar barındırabilir, fakat artık aramızda suçlu veya hainler aramayı bırakıp, işçi sınıfının neden sosyalist rejimlerin yıkılmasına “seyirci” kaldığını tartışmaya başlamak gerektiğini düşünüyorum.

Küba sosyalizmi, birçok alanda engin bir deneyim bırakarak “şimdilik” tarih sahnesinden çekildi. Böylece Berlin Duvarı’nın yıkılmasıyla başlayan bir süreç sona erdi. Fakat her son yeni bir başlangıç değil midir?

Haydi, geçmişimizden çıkartacağımız derslerle yeni başlangıçlara...

Akif Akalın
Haziran 2026, Çanakkale

Elveda Küba: Küba'da kapitalist restorasyon (20 Haziran 2026)

Kuşkusuz Küba'da kapitalist restorasyon (veya kapitalizme dönüş) uzunca bir süredir devam ediyordu, fakat Küba Parlamento'sunun geçtiğimiz gün Ekonomik ve Sosyal Reformlar paketini kabul etmesiyle restorasyon tamamlandı ve Küba kapitalizme geri döndü.

Her ne kadar Kübalı yöneticiler reformlarla "sosyalizmden vazgeçmediklerini", aksine reformları "Devrim'in kazanımlarını korumak için" yaptıklarını iddia etseler de, Parlamento'nun kabul ettiği reformları incelediğimizde, Küba'daki sosyalizmin artık "bildiğimiz" sosyalizm olmadığını apaçık görebiliyoruz.

Küba'nın sosyalizmden dönmeye başladığını ilk kez Küba Halk Sağlığı Bakanlığı'nın web sayfasını incelerken fark etmiş, soL Portal'da 2 Haziran 2020 tarihinde "Dünyada ilk sağlık bakanlığı hangi ülkede kuruldu?" başlıklı yazımda ayrıntılarıyla ifade etmiştim. (https://haber.sol.org.tr/haber/dunyada-ilk-saglik-bakanligi-hangi-ulkede-kuruldu-5932). Daha sonra yeri geldikçe bu endişemi çeşitli ortamlarda ifade etmiş, Küba'da sonucu "sınıf mücadelesinin" belirleyeceğini belirtmiştim.

18 Haziran'da Küba Parlamentosu, geçtiğimiz on yıllar içinde gerçekleştirdiği "piyasacı" reformların en büyüğünü gerçekleştirerek, Küba'yı kısmen özel ve yabancı sermayeye açtı ve hafta başında Küba Komünist Partisi tarafından onaylanan 176 maddelik bir paketi kabul etti. Böylece Küba, Çin ile Vietnam'dan sonra Komünist Parti liderliğinde kapitalizme dönen üçüncü sosyalist ülke oldu.

Aşağıda detaylarıyla inceleyeceğimiz reform paketinin en can alıcı noktaları, özel girişimin genişletilmesi, daha fazla yabancı yatırım çekilmesi, bankaların özel yatırıma açılması ve bazı devlet şirketlerinin yabancı ortaklıklara açılması.

KAPİTALİZME DÖNÜŞÜN KÖŞE TAŞLARI

* Yabancı yatırımcıların Küba'da yatırım yapabilmeleri için Küba devletiyle ortak yatırım zorunluluğu kaldırıldı

* Devlet işletmelerinin özel hisse senetleriyle hissedarlı şirketlere dönüştürülmesi mümkün kılındı

* Küba'da özel bankaların açılmasına izin verildi

* Özel emlak kuruluşlarına izin verildi

* Devlet mülklerinin yerli ve yabancı yatırımcılara (yurtdışında yaşayan Kübalılar dahil) satışına izin verildi

* Girişimcilerin birden fazla şirkete sahip olmalarına izin verildi

* Özel şirketlerin 100'den fazla işçi çalıştırabilmelerine izin verildi

* Özel döviz büroları açılmasına izin verildi

* Devlet şirketleri ile özel, yerli ve yabancı şirketlerin eşit haklara sahip olması kabul edildi

* Devletin birçok malda uyguladığı fiyat kontrolleri azaltıldı veya kaldırıldı

* Özel şirketler için ithalat ve ihracat süreçleri serbestleştirildi

EKONOMİK VE SOSYAL REFORMUN SUNUMU

18 Haziran 2026 tarihinde Küba Parlamentosu'na sunulan reform paketi "oy birliği" ile kabul edildi. Cumhurbaşkanı Miguel Díaz-Canel Bermúdez ve başkentte bulunan milletvekillerinin fiziken katıldığı oturuma, Havana dışındaki vekiller ve Raúl Castro dijital olarak katıldı. Başbakan Manuel Marrero Cruz, "sosyalizmden vazgeçmeden Devrim'in kazanımlarını korumak için tasarlanan", Küba ekonomik ve sosyal modelinde stratejik etki dönüşümlerini Parlamento'ya sundu.

ABD ablukasının yakıt tedarikini, döviz gelir kaynaklarını, enerji altyapısının istikrarını ve nüfusun yaşam kalitesini büyük ölçüde etkilediğini, ayrıca kendi hatalarının ve eksikliklerinin de hiçbir zaman inkar edilmediğini belirten Başbakan, Parti ve Hükumetin, ekonomiyi yeniden canlandırmak

ve çarpıklıkları düzeltmek için önlemler aldığını (Ekonomik ve Sosyal Program), halkın da programı referandumda onayladığını anımsattı.

"Gerekli olanı korumak için gerekli olanı yapma" ilkesi doğrultusunda önerilen önlemler arasında tüm ekonomik aktörlerin "eşit" şartlarda katılımının genişletilmesi, yabancı yatırımların teşvik edilmesi ve kaynak tahsisi için "piyasa mekanizmalarının" bir araç olarak benimsenmesi yer alıyor. Ancak Başbakan bu eylemlerin, bir "teslimiyet" değil, ülkenin özel koşullarına kalkınma araçlarının egemen bir şekilde uyarlanması anlamına geldiğini vurguladı.

Başbakan, ekonomik ve sosyal modelin güncellenmesinde Raúl Castro'nun ilkelerini hatırlattı: dogmatik veya esnek olmayan bir yaklaşım sergilememek, sosyalizm ve eşitlikçilik arasındaki mekanik ilişkiyi ortadan kaldırmak ve sosyalist planlamanın "piyasa kurallarını dışlamadığını", aksine bunları içermesi ve düzenlemesi gerektiğini kabul etmek.

ÖZETLE REFORMLAR

* Devlet mülkiyetindeki işletme sisteminin yetkilerini genişleterek, diğer ekonomik aktörlerle benzer koşullar altında ve daha fazla özerklik içinde faaliyet göstermesini sağlanması.

* Fiyat belirlemenin, maliyetleri, giderleri, piyasa eğilimlerini, değer zincirlerini ve ekonomik aktörler arasındaki dikey ve yatay ilişkileri dikkate alması.

* Devlet mülkiyetindeki işletmelere mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) oluşturma yetkisi verilmesi.

* Uygulanabilir durumlarda birleşmeler, fesihler, tasfiyeler ve diğer organizasyonel değişiklikler için yetki verilmesi.

* Devlete ait işletmelerin, yapılarını ve grup idari pozisyonlarını tanımlama veya hizmetleri taşeronlaştırma yetkisine sahip olmaları.

* Vergi sonrası kârların onaylanması ve dağıtımının daha esnek hale getirilmesi.

* Yönetim Kurullarının işlevlerinin ve yetkilerinin, faaliyetlerini daha esnek hale getirmek için güncellenmesi.

* Tedarik zincirlerine katılan işletme yapıları için, dönüşümlerin uygulanmasından kaynaklanan "yeni koşullar" altında döviz piyasasına erişimin sağlanması.

* Devlete ait işletme sisteminde maaş ölçeğinin kaldırılması ve enflasyon seviyelerini dikkate alan bir asgari ücretin belirlenmesi.

* Çalışanlarla ve sendikanın katılımıyla müzakere edilen maaş seviyeleri, "şirketlerin ekonomik ve mali kapasitesine" bağlı olması.

* Devlet bütçesi ile kamuya ait işletmeler sistemi arasındaki ilişkinin değiştirilmesi. İşletmelere yönelik mali yükün gözden geçirilerek ve sübvansiyonların kaldırılması.

* Eyalet hükumetlerine ve belediye idare konseylerine, yerel kamuya ait işletmeleri kurma, birleştirme, feshetme ve tasfiye etme yetkisi verilmesi.

* Kamuya ait işletmeler sisteminin "verimliliğini" ölçmek için kullanılan göstergelerin "en aza" indirilmesi.

* İşletmelerin (özel işletmeler de dahil olmak üzere) finansal yatırımlar yapmasına izin verilmesi ve teşvik edilmesi.

* Devlet bütçesinin katılımı olmadan işletmelerin sermayelendirilmesine olanak tanıyan finansal araçlar tasarlanması.

Ulusal Kamuya Ait İşletme Varlıklarının Değerlemesi ve Mülkiyetinin Belirlenmesi Programı

* Devlete ait işletme sisteminin maddi ve gayri maddi varlıklarının piyasa değerlemeleriyle ulusal envanterini yapılması.

* Banka kredileri için teminat olarak kullanılabilecek, icra edilebilir mülkiyet belgeleri düzenlenmesi.

* Devlet işletmelerinin kullanılmayan varlıklarını çeşitli ekonomik aktörlere ve yabancı yatırımlara uzun vadeli kiralama yoluyla paraya çevirmelerine izin verilmesi.

* Sosyal sektör kuruluşlarının hizmetlerini desteklemek için gelir üreten verimli ve rekabetçi bir iş sistemi tasarlanması.

* Devlet sektöründe sürekli zarar eden varlıkların iflası, tasfiyesi ve yeniden yapılandırılması için prosedürler oluşturulması.

* Sosyalist devlet işletmelerinin hisse veya öz sermaye payına sahip ticari şirketlere dönüştürülmesi.

* Devletin, stratejik sektörlerde çoğunluk hissesini garanti ederek, ekonominin sektörlerindeki hisse oranını belirlemesi.

* Devlet işletmelerinin diğer şirketlerde hisse satın alabilmesi.

* Devlet dışı yönetim kuruluşları ve bireylerin de tanımlanmış aşamalı bir yaklaşıma göre hisse satın alabilmesi.

* Ekonomik Aktörler Platformunda onay bekleyen tarım dışı mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'ler) ve kooperatiflerin kurulmasına izin verilmesi.

* Devlet dışı yönetim kuruluşlarının oluşturulması, dönüştürülmesi ve işletilmesi için gereken şartlar, prosedürler ve sürelerin azaltılması ve onay sürelerinin belirlenmesi.

* Özel şirketlere 100'den fazla çalışanın istihdam edilmesine izin verilmesi.

* Bir bireyin birden fazla özel şirkete sahip olmasına izin verilmesi.

* Özel şirketlerin kurulabileceği kurumsal yapıların, anonim şirketler de dahil olmak üzere genişletilmesi.

* Bir bireyin birden fazla özel şirkette hisse sahibi olmasına izin verilmesi.

* Özel şirketlere veya kooperatiflere, üretim veya hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik yatırımlar yapmak amacıyla ayni hakların (intifa hakkı vb) verilmesi.

* Devlet dışı aktörlerden gelen yabancı para nakit mevduatlarının hesaplara yatırılmasına izin verilmesi.

* Devlet dışı yönetim kuruluşlarının ana faaliyetlerini bırakmadan diğer üretim ve hizmet faaliyetlerini geliştirmelerine izin verilmesi.

* Devlet dışı ekonomik aktörler için yasaklı faaliyetler listesini azaltılması.

* Ekonomik Aktörler Platformunu iyileştirilmesi ve Yapay Zeka kullanımını entegre edilmesi. Şeffaflığının, izlenebilirliğinin ve çevikliğinin garanti edilmesi.

* Tarım sektörünün üretim tabanının kurumsal yapısının ve mülkiyet ve yönetim biçimlerinin dönüştürülmesi. Tarımsal faaliyette özel şirketlere izin verilmesi.

* Tüm aktörlerin katılımıyla ve döviz piyasasına erişim imkanıyla bir girdi piyasası geliştirilmesi.

* Devlet işletmelerinin girdi ve taşeronluk ihtiyaçlarını yayınlama yükümlülüğünü ve ulusal üreticilerden satın alma seviyelerine dayalı vergi teşviklerinin verilmesini sağlayan Ulusal Üretim Zincirleri Platformu oluşturulması.

Mülkiyet

Temel üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti korunuyor fakat bu araçların "devlet dışı yönetimine" doğru adımlar atılıyor. Devlet ve devlet dışı tüzel kişilerin, hem ulusal hem de yabancı, ayrıca bireylerin, fonların yasal kaynağının gösterilmesi koşuluyla, devlet işletmelerinde hisse ve mülk almalarına izin veriliyor.

Ülke içinde ve dışında ikamet eden Kübalıların Küba şirketlerine katılımını teşvik eden bir Yatırım Programının oluşturulmasının yanı sıra, tüzel kişilerin ve bireylerin mali ve maddi varlıklarının meşru büyümesinin tanınması ve insanın insan tarafından sömürülmesine izin vermeden işçi ve sosyal hakların korunmasının güvence altına alınmasının altı çiziliyor.

Planlama

* Orta ve uzun vadeli planlamayı iyileştirmek, kalkınma tasarımına odaklanmak, "makroekonomik istikrarı önceliklendirmek", yapısal sorunları azaltmak ve tüm ekonomik aktörler için politika sinyalleri sağlamak.

* Devlet dışı ekonomik aktörlerin ekonomik, ticari ve hizmet faaliyetlerini 2030 yılına kadar Ulusal Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Planı projeksiyonlarına ve İl ve Belediye Kalkınma Stratejilerine dahil etmek.

* Devletin kaynakların fiziksel dağıtımından kademeli olarak vazgeçtiği ve "piyasa sinyallerine daha fazla ağırlık verdiği" bir finansal planlama modeline geçiş:

* Devlet işletmeleri, üretimleri için girdilere, dövize ve diğer kaynaklara piyasa mekanizmaları aracılığıyla merkezi olmayan bir şekilde erişecektir.

* Devlet siparişleri, tedarik eden ve talep eden kuruluşlar arasında sözleşmesel bir çerçeve üzerinden yerine getirilecektir.

* Planlama sürecinde iç piyasa taleplerinin karşılanması dikkate alınmalıdır.

* Ekonominin temel dengelerini (tarım, gıda, döviz, enerji ve devlet bütçesi) koruyarak, bunları politikaları teşhis etme, öngörme ve düzeltme araçlarına dönüştürmek.

* Yatırımları onaylama yetkisini, mali kapasitelerine ve kaynaklara erişimlerine bağlı olarak, devlet işletmelerine, ticari şirketlere veya yabancı yatırım kuruluşlarına devrederek, yatırımların onaylanması sınırlarını genişletmek.

Merkezi Devlet İdaresinin Yeniden Yapılandırılması

Ülkenin yeni ekonomik koşullarına uyum sağlamak ve kamu yönetimini daha verimli hale getirmek amacıyla, devlet ve hükumet yapılarının yeniden düzenlenmesini öngören bir yasa tasarısının halihazırda tartışılıyor.

* Belediye düzeyinde aşağıdaki konularda merkeziyetçiliğin azaltılması:

  - Stratejik planlama.
  - Bölgesel ve kentsel planlama.
  - Gıda egemenliği ve gıda ve beslenme güvenliği.
  - Toplum hizmetleri.
  - Yerel ekonomik kalkınmanın teşvik edilmesi.

• Farklı ekonomik aktörlerin, ülkede ve yurt dışında yaşayan Kübalıların ve yerel üretim sistemlerinin katılımını dikkate alarak, üretim yapısını çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi.

• Cari ve sermaye harcamaları için ihracat ve ithalat yapma, döviz üretme ve tutma kapasitesi.

• Doğrudan yabancı yatırımın teşviki ve yönetimi.

  - Belediye idari ve insan kaynakları yönetimi.
  - Yerel bütçe, mali ve vergi yönetimi.

Enerji

* Perakende ağı da dahil olmak üzere, yakıt ithalatı ve pazarlamasında özel ve yabancı sermayenin katılımına izin verilmesi.

* Mobil servis istasyonları da dahil olmak üzere servis istasyonu ağının yönetimini genişletmek ve yeniden yapılandırılması:

* Farklı ekonomik aktörler tarafından yönetilen servis istasyonlarının, Ulusal Elektrik Sisteminden bağımsız hale gelmek için enerji depolamalı fotovoltaik sistemleri entegre etmelerini zorunlu kılınması.

* Elektrikli araç şarj hizmetlerinin pazarlanması için güneş enerjili şarj istasyonlarının kurulumunu teşvik edilmesi.

* Enerji geçişini teşvik etmek için tüzel kişiler ve bireyler için finansman seçenekleri tasarlanması, gereksinimleri basitleştirilmesi ve kredi garantilerinin genişletilmesi. Talep tarafından yatırımın teşvik edilmesi.

* Devlet şirketlerinin yakıt alım ve satımları için ödemeleri işlemek üzere yabancı platformları kullanmalarına izin verilmesi.

* Operasyonel stoklar için fiziki veya finansal yakıt ithalatına %1'e kadar vergi uygulanması.

* Kamu aydınlatması da dahil olmak üzere, halka hizmet, sosyal veya bakım merkezlerinde sosyal sorumluluklarının bir parçası olarak yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapan devlet ve devlet dışı ekonomik aktörler için verginin, yapılan yatırıma eşdeğer bir miktarda azaltılması.

Tarım

* Tüm ekonomik aktörler için arazi yönetimi ve kullanımının değiştirilmesi

* Tüm halkın arazi mülkiyeti ilkesinin korunması.

* Tüm tarım, ormancılık ve tütün üretimi ile ekoturizm ve tarım turizmi geliştirme projeleri için, devlet, özel, karma veya gerçek tüzel kişilere, süresiz olarak ve sunulan projeye göre belirlenen arazi miktarı için, arazi üzerinde gerçek intifa hakkı verilmesi.

* Tüm halkın sosyalist mülkiyetindeki arazileri yöneten devlet işletmesinin, yürürlükteki yasal düzenlemelere uygun olarak, ilgili sözleşme yoluyla başvuru sahiplerine intifa hakkı vermesinin yetkilendirilmesi.

* Tarım Üretim Kooperatiflerine (KOBİ'ler), kooperatifin Genel Kurulu tarafından onaylandıktan ve yürürlükteki yasal düzenlemelere uygun olduktan sonra, arazi intifa hakkı verilmesinin yetkilendirilmesi.

* Kullanım hakkı sahiplerinin arazide doğrudan ve istikrarlı çalışma zorunluluğunun ortadan kaldırılması.

* İşçi kolektiflerinin tanımını değerlendirilmesi ve gerekli yapısal dönüşümlerin önerilmesi.

* Kooperatiflerin yönetim modelinin dönüştürülmesi.

* Kooperatiflere girdi olarak yakıt ithal etme ve pazarlama yetkisi verilmesi.

* Kooperatiflere, ürünlerinin ihracatı ve tarımsal girdi ve teknolojilerin ithalatı için doğrudan dış ticaret yapma yetkisi verilmesi.

* Kooperatiflerin, ihraç edilebilir üretim, ithal ikamesi ve yatırımlar için dış finansmanı doğrudan yönetmelerine izin verilmesi.

* Kooperatiflerin hem Küba pesosu hem de yabancı para biriminde yurtdışında ve Küba bankalarında banka hesabı açmalarına izin verilmesi.

* Tarım pazarlamasının daha esnek hale getirilmesi.

Fiyat Oluşturmada Piyasanın Rolünün Tanınması

* Tarım ürünleri fiyatlarının oluşturulmasının, devlet ve devlet dışı işletme sistemi, kooperatifler ve üreticiler içindeki kuruluşlara devredilmesi ve yetkilendirilmesi.

* Tarım ürünleri için fiyat sözleşmesi ve müzakeresi, üretici ve alıcı arasında kararlaştırılacaktır.

* Gıda üretimi, işlenmesi ve pazarlamasında yer alan tüm ekonomik aktörler için vergi rejiminin standartlaştırılması.

* Tarım ürünleri pazarları için ulusal bir fiyat bilgi sistemi oluşturulması ve referans fiyatların dijital platformlarda yayınlanması.

* Tüm ekonomik aktörlerin tarım girdilerini hem yabancı para birimi hem de peso cinsinden pazarlamaları ve döviz piyasasına erişmeleri için teşvikler tasarlanması

* Tüm ekonomik aktörlere tarım girdilerini ve ekipmanlarını hem yabancı para birimi hem de peso cinsinden doğrudan pazarlama yetkisi verilmesi.

* Basitleştirilmiş bir süreçle, hem yerli hem de yabancı gerçek ve tüzel kişilere açık yabancı para birimi girdi pazarlarının oluşturulmasının teşvik edilmesi

* Girdi pazarında yer alan tüm ekonomik aktörler için, yabancı para biriminde girdi ithalatı ve satışı için teşvikler ve bonuslar içeren özel bir vergi rejiminin onaylanması.

* Yurtdışındaki üreticilere girdi satışları ve tedarikçilere ödemeler için yabancı para işlemlerinin gerçekleştirilmesini garanti eden bankacılık prosedürleri oluşturulması. Bu işlemler, banka kartı, banka havalesi, nakit, e-ticaret ve diğer yetkili ödeme yöntemleriyle ödeme için POS terminallerinin kullanımını içermelidir.

* Tarım Kalkınma Fonu'nun kullanımını, gıda üretimiyle ilgili Kalkınma Stratejilerine katkıda bulunan projelerin sunulması üzerine, bölgelerinin özelliklerine göre uyarlanmış şekilde belediyelere devredilmesi.

Sosyal Dönüşümler

* Savunmasız durumdaki bireylerin ve ailelerin kayıtlarının gerçek zamanlı olarak güncellenmesi için SOBERANIA platformunun kullanımıyla yardımların yönetiminin dijitalleştirilmesi ve şeffaf hale getirilmesi. Farklı yardım biçimlerinin izlenebilirliğinin ve hükumet ve kamu denetiminin sistemleştirilmesi.

* Topluluk düzeyinde sosyal sorumluluklarının bir parçası olarak, finans, maddi kaynaklar ve hizmetler alanlarında tüm ekonomik aktörlerin (devlet ve özel – ulusal ve yabancı) aşağıdaki faaliyetlere doğrudan katılımının sağlanması:

* Bankalarla yapılan anlaşmalar yoluyla emeklilik ödemelerini desteklemek.

* Aile Yardım Sistemi ve Topluluk Gıda Merkezlerinin aşevlerini desteklemek.

* Ebeveynsiz çocuk yuvalarını desteklemek.

* Bakımevlerini, doğum evlerini, yaşlı merkezlerini ve diğer sosyal merkezleri desteklemek.

* Savunmasız durumdaki kişiler için farklılaştırılmış fiyatlandırma, indirimler, ücretsiz hizmetler veya dayanışma kotaları oluşturmak.

* Yerel yönetimler tarafından belirlenen savunmasız bireylerin durumlarını ele almak.

* Sosyal ve sağlık hizmetleri ulaşımını desteklemek.

* Kamu sağlığı kurumlarını ve eğitim merkezlerini desteklemek.

* Kritik bölgelerde topluluk hijyeni ve sanitasyonuna katkıda bulunmak.

* Sosyal kurumlara temel ihtiyaç maddeleri sağlamak.

* Savunmasız bireyler ve aileler için aylık gıda sepetleri oluşturmak.

* Savunmasız bireylere istihdam, eğitim veya çıraklık fırsatları sunmak.

* Özel bağışlarla yerel acil durum fonları oluşturmak.

* Acil durumlarda özel binaları toplama ve dağıtım noktaları olarak belirlemek.

* Düşük gelirli aileler için cenaze hizmetlerini desteklemek.

* Savunmasız topluluklarda fuarları ve topluluk pazarlarını teşvik etmek.

* Belediye içindeki rolünü önceliklendirerek, proaktif ve önleyici bir yaklaşımla Sosyal Hizmeti güçlendirmek.

* Çok boyutlu savunmasızlık durumundaki kişilere, işgücüne katılmaları ve bu durumu aşmaları için bir araç olarak, devlet dışı faaliyetlerin geliştirilmesi için küçük ölçekli kaynaklar sağlanması.

* Sosyal sektör için gelir kaynağı oluşturan seçilmiş eğitim, öğretim, lisansüstü, kültürel ve diğer hizmetlerin tasarımının yapılması.

* Aile gelirine göre çocuk bakımı ve gündüz bakım hizmetleri için farklılaştırılmış ücretlendirme tasarlanması.

* Engelli bireyleri istihdam eden atölyeler için, çalışanların gelirini artırmak amacıyla vergi avantajları tasarlanması.

Ürün Sübvansiyonları Yerine Kişisel Sübvansiyon

* Ürün sübvansiyonlarının ortadan kaldırılarak kişisel sübvansiyonlara dönüştürülmesi ve bunun aşağıdaki sırayla uygulanması:

*Üretimi ve hizmetleri etkileyen, ekonominin tamamını kapsayan ürünler (yakıtlar, elektrik, yük ve yolcu taşımacılığı ve su ücretleri), gerçek maliyetleri toptan ve perakende fiyatlarına yansıtmak için.

*Diğer ürünler.

* Dönüşümlerin ön koşulu olarak, ürün sübvansiyonlarının ortadan kaldırılmasından elde edilen tasarrufların bir kısmını kullanarak bir Sosyal Koruma Fonu oluşturulması.

İşgücü ve Ücret

* Devlet tarafından finanse edilen sektörde kapsamlı bir ücret reformu.

* Asgari ücretin ve buna bağlı olarak sosyal güvenlik yardımları ve emeklilik maaşlarının miktarını, ayrıca ücret artışlarının "enflasyon trendine göre" belirlenmesi.

* Sosyal güvenlik emeklilik sistemi

* Devlet dışı sektörde sosyal güvenlik katkı payları için belirlenen üst sınırın kaldırılması.

* Devlet ve devlet dışı sektörlerde aynı anda çalışan kişilerin her bir faaliyet için ilgili emeklilik planlarına kaydolmalarına ve katkıda bulunmalarına izin verilmesi.

* Katkı paylı sistemin gerektirdiği 30 yıllık asgari hizmet süresinin 10 yılına kadar olan kısmının, kişinin bu yılları aile bakımına ayırması durumunda dikkate alınmasına izin verilmesi.

* Teknisyenler, sağlık çalışanları, araştırmacılar, öğretmenler, profesörler ve kamu görevlileri tarafından yürütülen birden fazla iş için idari onay gerekliliğinin kaldırılması.

* Özellikle gençlere odaklanarak, nitelikli iş gücünü elde tutmak için teşvikler oluşturulması.

* 18-30 yaş arası, öğrenim görmeyen veya çalışmayan ve bir eğitim kursuna kayıt olan gençlere, daha sonra geri ödenmek üzere, asgari ücrete eşdeğer aylık bir burs verilmesi. Finansman, uygun şekilde sosyal yardım bütçesinden veya iş sektöründen sağlanacaktır. Eğitim süresi, hizmet süresi olarak kabul edilecektir.

* İşverenlerin, sendika ile anlaşarak, toplu iş sözleşmesine dahil edilecek şekilde, azaltılmış çalışma saatleri ve mesleki faaliyetler için karşılık gelen ödemeler konusunda müzakere etmelerine izin verilmesi.

* Aynı kurum çalışanlarının mesleki faaliyetler, inşaat bakımı ve benzeri görevleri yerine getirmelerine olanak tanıyan iş ve kamu sektörü hükümlerinin oluşturulması.

* İşverenin takdirine bağlı olarak, yurtdışından uzaktan çalışmaya izin verilmesi.

* İşverenin onayıyla, mesleki profille ilgili kişisel nedenlerle yurtdışında mesleki gelişim faaliyetlerini, sosyal hizmetin askıya alınması için haklı bir neden olarak dahil edilmesi.

* Yönetim organının sendika ile mutabakat halinde yapacağı değerlendirme ve üye ve işçi meclisinde yapılacak analiz sonucunda, hangi işçilerin iş sözleşmelerinin ekonomik, teknolojik ve yapısal nedenlerle feshedileceğine doğrudan karar verme yetkisini kuruluşlara verilmesi:

* Bu durumda olan işçiler, bir defaya mahsus olmak üzere, tuttukları pozisyonun temel maaşının en az üç ve en fazla altı katına denk gelen parasal koruma alırlar.

* Serbest meslek sahibi kişilerin istihdam ettiği işçilerin faaliyetlerinin geçici olarak askıya alınması veya iptal edilmesi durumunda, bir aylık ücretlerine denk gelen bir koruma sağlanması.

Bankacılık ve Finans

* Bankacılıkta özel sermaye katılımının teşviki:

* Kurumsal ve evrensel bankacılık lisanslarına sahip özel şirketler, kooperatifler ve yabancı yatırımlar tarafından bankacılık ve bankacılık dışı finans kuruluşlarının genişletilmesi.

* Özel bankalar, devlet bankalarıyla aynı düzenleyici koşullar altında Küba Merkez Bankası gözetiminde faaliyet gösterecektir.

* Mikro kredilerin verilmesi için ulusal veya yabancı, bankacılık sektörüne yönelik bankacılık dışı veya finansal olmayan destek kuruluşlarının kurulmasına izin verilecektir.

* Yabancı sermayeli işletmeler ile ulusal tedarikçileri arasındaki yabancı para ödemelerine ilişkin kısıtlamaların kaldırılması.

* Tüzel kişiler ve gerçek kişiler tarafından önceden idari izin alınmaksızın yabancı para hesaplarının açılmasına izin verilmesi.

* Sanal varlıklar ve finansal teknolojilerin kullanımı için düzenleyici çerçevenin uygulanması ve bunların uluslararası ve ulusal tahsilat ve ödeme işlemleri için kullanımının genişletilmesi. Sanal varlıklar için finansal kuruluşlar oluşturulması.

* Faiz sisteminin mevcut ekonomik koşullara (devlet tahvilleri dahil) göre ayarlanarak güncellenmesi.

* Özel bankalar, devlet bankalarıyla aynı düzenleyici koşullar altında Küba Merkez Bankası gözetiminde faaliyet gösterecektir.

* Bankacılık sektörünü destekleyen banka dışı finans kuruluşlarının kurulmasına izin verilecektir. Bu kuruluşlar, ulusal veya yabancı olsun, mikro krediler verme yetkisine sahip olacaktır.

* Özel bir kanal aracılığıyla havale akışlarını resmileştirmek için son aşama ödeme aracısı modeli uygulanacaktır.

* Devlet bütçesinden sağlanan kaynaklara ek olarak, banka sermayelendirmesi için alternatif yöntemler geliştirilecektir.

* Mevcut koşulları dikkate alarak, dış borç yönetimine yönelik yeni bir yaklaşımla strateji güncellenecektir.

* Bankalar için otomasyon süreci hızlandırılacak ve hizmetleriyle ilgili evrak işleri azaltılacaktır.

* Transfermóvil'e banka dışı finans kuruluşu lisansı verilecektir.

* Yerli ve yabancı şahıslar ve tüzel kişiler tarafından yapılan banka havaleleri ve para çekme işlemlerindeki limitlerin kaldırılması süreci tamamlanacaktır.

Döviz Kuru Dönüşümleri

* Devlet dışı ekonomik aktörlerin katılımıyla, özel döviz bürolarına lisans verilmesi de dahil olmak üzere, resmi döviz ve havale piyasasının yeniden yapılandırılması:

* Yetkili acentelerle gerçek zamanlı dijital döviz piyasası oluşturulması.

* Döviz ihale sisteminin uygulanması.

* Döviz kuru farklarını azaltmak için ulusal para biriminin ardışık devalüasyonlarının gerçekleştirilmesi. Devalüasyona dayanamayan şirketlerin tasfiye edilmesi.

* Arbitrajın oluşmasını önlemek için kooperatiflerin, diplomatik sektörün, devlete ait KOBİ'lerin ve devlet dışı yönetim yapıları altında faaliyet gösteren yabancı yatırımların II. Segmente dahil edilmesi. Devlet işletmeleri satışlara ve kontrollü alımlara serbestçe katılacaktır.

* Döviz işlemleri yoluyla havaleler de dahil olmak üzere finansal akışları yönlendirmeye adanmış devlet ve özel banka dışı finans kuruluşları oluşturulması.

* Belirlenen tüm ekonomik aktörler için tek noktadan döviz işlemleri pencerelerinin kurulması.

* Banka dışı finans kuruluşlarının sunduğu hizmetlerin kapsamının, uluslararası işbirliği fonlarının yönetimini de içerecek şekilde genişletilmesi.

Vergi Sistemi

* Katma Değer Vergisi'nin (KDV) kademeli olarak uygulanması yoluyla tüketim vergilendirmesinin iyileştirilmesi. Bu, belirli üretim-tüketim zincirleriyle başlayacak ve temel mal ve hizmet sepetindeki ürünler için indirimli vergi oranlarını içerecektir.

* Vergi mükellefleri tarafından benimsenmesini teşvik etmek için teşviklerle elektronik vergi faturalama sisteminin kurulması.

* Bankaya yatırılan satış seviyesine bağlı olarak Satış ve Hizmet Vergisine (SKT) bir bonus uygulanması.

* Büyüme ve yatırım kapasitesini artırmak amacıyla, kurumsal gelir vergisi ile ilgili olarak işletme sektöründeki vergi yükünün azaltılması. Ekonomik olarak haklı olmayan özel indirimlerin kaldırılması ve vergi kaçırma riskinin azaltılması yoluyla vergi tabanının genişletilmesi.

* İki mali dönemden fazla zarar beyan eden şirketler için brüt gelir vergisinin uygulanması.

* Tarım sektörü için indirimli kurumlar vergisi oranının uygulanması.

* Kişi başı kar teriminin ortadan kaldırılarak Gelir Vergisi hesaplamasını ve ödemesinin basitleştirilmesi. Verginin Tarım Kooperatifleri, Tarım Üretim Kooperatifleri ve Temel Kooperatif Üretim Birimleri üyelerine uygulanması.

* Yatırımların geri kazanımını kolaylaştırmak için makine, gıda üretim teknolojileri ve endüstriyel işleme ekipmanlarının satın alınması için hızlandırılmış bir amortisman rejimin tasarlanması.

* Kalkınma ve sermayeleştirme için kullanılması şartıyla, devlet yatırımlarından elde edilen getirilerin katkısıyla belirlenen kuruluşlar üzerindeki mali yükün azaltılması.

* Sosyal sektördeki yatırımları finanse eden devlet ve devlet dışı ekonomik aktörlere vergi teşvikleri uygulanması.

* Mevcut enflasyon senaryosuna uygun olarak, aşağıdaki düzenlemelerle kişisel gelir vergisinin güncellenmesi.

* Yıllık vergi değerlendirmesi ve ödemesi için kademeli ölçeğin değiştirilmesi. Vergi uygulamasını standartlaştırmak için ölçek sayısının azaltılması.

* 2025 yılı sonuna kadar asgari vergi muafiyeti eşiğinin ülke ortalama maaşı seviyesine yükseltilmesi.

* Daha az karmaşık faaliyetler için basitleştirilmiş vergi rejiminin yeniden yürürlüğe konması. Yıllık brüt gelir seviyelerine dayalı otomatik ayarlama sistemi ile Ulusal Vergi İdaresi'nin denetiminin daha büyük vergi mükelleflerine odaklamasının sağlanması.

* Aşağıdaki vergilerin sabit tutarlarının arttırılması:

    * Araç türü, değeri, yakıtı ve diğer faktörlere bağlı olarak kara taşımacılığı vergisi.

    * Gemi vergisi.

    * Belge vergisi.

    * Çevre vergileri.

    * Reklam ve ticari tanıtım kayıt ücreti.

* Yerli üretim süreçlerini ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı için hammadde, malzeme, teknoloji ve ekipman ithalatını teşvik eden tarifeler ve teşvikler tasarlanması.

Fiyatlandırma

* Fiyat ve tarifeleri onaylama yetkisini şirketlere ve bölgesel ve yerel yönetimlere devretmek.

* Maliyet artı kar yöntemine dayalı fiyat belirleme yöntemini ortadan kaldırmak ve fiyat belirleme için piyasa referans fiyatını veya değer zincirindeki konumunu tanımlayan bir korelasyonu belirlemek.

Yabancı Yatırımlar

* Ortak girişimler ve uluslararası ekonomik ortaklık anlaşmaları yoluyla özel ve kooperatif işletmelere yabancı yatırım katılımını teşvik etmek.

* Yabancı yatırımlar için yüzey haklarının verilme süresini 99 yıla ve intifa haklarının verilme süresini 50 yıldan fazla uzatmak.

* Herhangi bir biçimde yabancı sermayeli işletmelerin, yetkilendirme olmaksızın yurtdışında banka hesabı açmasına izin vermek. Her durumda, Küba Merkez Bankası ve Ulusal Vergi İdaresi'ne bildirimde bulunulmalıdır.

* Gayrimenkul işletmelerinin konut birimlerinin alım satımını yapmasına izin vermek.

* Personel seçimi ve işe alımında iş bulma ajanslarının zorunlu kullanımını ortadan kaldırılması.

* Yabancı yatırımların gelirlerini yabancı para biriminde almalarına, kısmen dolarize edilmiş bir ekonomide esnek bir şekilde faaliyet göstermelerine ve döviz piyasasına erişmelerine izin verilmesi.

* Belgeleme ve işlem sürelerini azaltılması ve zımni onay uygulaması da dahil olmak üzere yabancı yatırımların onayını merkezsizleştirilmesi. Bu, ülkedeki ekonomik, finansal ve ticari faaliyetler için lisans verilmesiyle ilgili tüm izin süreçlerine uygulanacak ve doğrudan sicile etki edecektir.

* Eski Havana ve diğer tarihi alanlarda yabancı yatırıma izin verilmesi.

Dış Ticaret

* İhracat yetkilerinin merkezsizleştirilmesi, farklılaştırılmış teşvikler ve yabancı sermaye ile üretken entegrasyon yoluyla, mal ve hizmetlerde sürdürülebilir bir ticaret fazlası elde etmek için ihracatın toplam değerini artıran mal ve hizmet ihracatının teşviki.

* Özel şirketlerin ve kooperatiflerin, Dış Ticaret ve Yabancı Yatırım Bakanlığı'ndan önceden izin alınması şartıyla, doğrudan dış ticaret faaliyetlerinde bulunmalarına izin verilmesi.

* Kurumların uluslararası pazarda marka ve patent satışlarının, önceden izin alınması şartıyla onaylanması.

Ekonominin Kısmi Dolarizasyonu

* Mevcut duruma uygun olarak, ekonominin kısmi dolarizasyonunun kapsamının şirket içi ve ticari işlemleri de içerecek şekilde genişletilmesi.

* Yabancı para biriminde kapalı öz finansman şemalarının mevcut anlayışının, yabancı para birimi işlemlerinden katkı sağlayan bir şemaya dönüştürülmesi.

Turizm

* Tüm turizm faaliyetleri için mevcut iş modellerine (ortak girişimler ve yönetim sözleşmeleri) aşağıdakilerin eklenmesi:

    * Kiralamalar.

    * Ücret karşılığında intifa hakkı verilmesi.

* Ülkenin farklı bölgelerinde varlıkları olan veya geliştirme aşamasında olan alanların imtiyazı ve gayrimenkul satışı (duruma göre onay).

Bu, yabancı yatırımcılar, yurtdışında ikamet eden Kübalılar ve Küba'da ikamet edenler için

geçerlidir.

* Ülkenin belirli bölgelerinin, özel rejimlerin kurulduğu Ekonomik Kalkınma Bölgeleri olarak İş Fırsatları Portföyüne dahil edilmesi.

* Bu modellerin sektör için faydalı olduğu ve gelişimleri için yabancı yatırımın gerekli olduğu Eski Havana ve Trinidad'ın önemli bölgelerinde ve ülkenin tüm turistik destinasyonlarında tüm iş modellerinin uygulanmasına izin verilmesi.

* Ülkenin turizmle ilgili tüm bölgelerinde gayrimenkul geliştirme faaliyetlerine izin verilmesi. Havana ve ülkenin turizmle bağlantılı diğer kentsel bölgelerinde gayrimenkul işletmeleri geliştirme imkanı sağlanması.

* Turistik marinaların müzakeresi için ortak girişimlere ve kiralamaya izin verilmesi.

* Yabancı yatırımı çekmek ve sürdürülebilir ve sorumlu turizm gelişimini çeşitlendirmek amacıyla ekoturizm projeleri ve diğer özel turizm modelleri için tüm ekonomik aktörlere vergi ve mali teşvikler onaylanması.

* Sanal varlık hizmetlerini teşvik eden, uluslararası bağlantıları olan turizm sektörü için çevrimiçi bir kurumsal banka oluşturun.

* Araç kiralama faaliyetini (şu anda ülkede sadece iki şirkete özel) diğer devlet işletmelerini, yabancı yatırımları ve devlet dışı yönetim modellerini de içerecek şekilde güncelleyin.

* Seyahat acentelerinin ortak girişimlere, %100 yabancı sermayeli şirketlere ve devlet dışı yönetim modellerine dahil edilmesini güncelleyin.

* Bu faaliyet için gereken yüksek uzmanlık seviyesi nedeniyle önceden izin alınması şartıyla özel tur rehberleri ve satış temsilcilerine yetki verin.

* Tüm paydaşları entegre edebilecek ve karma yönetim modelinin başarısını sağlayabilecek yerel destinasyon yöneticilerini onaylayın.

* Belirlenmiş bir turizm bölgesini veya merkezini ziyaret eden tüm turistler için mevcut olmayan özel bir vergi veya katkı payı uygulamasını değerlendirin ve geliri bölgenin sürdürülebilirliği, bakımı ve tanıtımına tahsis edin.

* Gelir elde etmenin bir yolu olarak Küba marka franchise'larını yurt dışında tanıtın; örneğin: Casas Cuba, Casas del Habano, La Bodeguita del Medio, El Floridita ve Tropicana.

Ulaşım

* Çeşitli ekonomik aktörler ve bireyler tarafından araç edinimine ilişkin kısıtlamaların ve belirlenmiş sürelerin kaldırılması ve fotovoltaik elektrikli araçların teşvik edilmesi.

* Bireyler tarafından %100 elektrikli bir aracın doğrudan, ticari olmayan ithalatına izin verilmesi. Tamamen yenilenebilir bir enerji kaynağıyla çalışan bir şarj istasyonuyla birlikte olması koşuluyla, vergi ve gümrük vergilerinden muaf olması.

* Yetkili devlet ve devlet dışı tüzel kişiler tarafından montaj ve satış amacıyla elektrikli araçların (mopedler, motosikletler ve üç tekerlekli araçlar) doğrudan ticari ithalatına izin verilmesi. Tamamen yenilenebilir bir enerji kaynağıyla çalışan bir şarj istasyonuyla birlikte olması koşuluyla, vergiden muaf tutulması.

Ticaret, Gastronomi ve Hizmetler

* Ticaret, gastronomi ve hizmetlerin devlet idaresi politikasında değişiklik yapılarak, devlet dışı yönetim modelleri ve yabancı yatırım seçeneklerine öncelik verilmesi.

* Toptan ticaretin yeniden düzenlenmesi, bireyler ve tüzel kişiler için doğrudan erişime sahip tedarik pazarlarının oluşturulmasına öncelik verilmesi. Bu faaliyeti yürüten aktörlere sınırlama getirilmemesi.

* Ülkede yerleşik yabancı kuruluşların, şubeler ve temsilcilikler de dahil olmak üzere, pazarlama ve hizmet sunmalarına izin verilmesi.

* Tanınmış markalar veya diğer markalar altında, ülke genelinde genişleyen mağaza zincirleri, restoranlar ve hafif yiyecek işletmeleri ağı oluşturulması.

* Fast-food franchiselarının ülkeye yatırım yapmaya davet edilmesi.

* Rekreasyon parkları, hayvanat bahçeleri, akvaryumlar, koruma alanları ve konaklama tesislerinin devlet, yabancı, özel ve kooperatif şirketlerine ihale edilmesi ve bunların işletme koşullarının, peso ve yabancı para birimi cinsinden satış yüzdeleri de dahil olmak üzere belirlenmesi.

* Sokak satıcılarının resmileştirilmesi, "sokak satıcısı" izinleri verilmesi ve basitleştirilmiş bir vergi sistemi uygulanması.

* Kamu alım bütçesini ve banka kredilerini işletme sermayesi olarak kullanarak toptan ve perakende kamu alımlarının teşvik edilmesi.

* Tüm ekonomik aktörlere bina ve varlık ihalesi için otomatik, dijital, denetlenebilir ve kamuya açık bir sistem oluşturulması.

* Perakende ağında düzenlenmiş temel gıda sepetinden, sübvansiyonsuz kontrollü satışlara geçiş yapılması.

* Kişilere yabancı para biriminde gümrük vergisi uygulayarak ticari ithalat yapma yetkisi verilmesi. Bu, dış ticaret yetkisi verilmesi anlamına gelmez.

Sigortacılık

* Sigorta sektöründe seferber edilen finansal kaynakların karlılığını tanımak.

* Sosyal güvenlik korumalarına tamamlayıcı olarak hayat sigortası oluşturmak.

* Ulaşım, seyahat ve tıbbi gider risk teminatı için yabancı para birimi poliçelerinin pazarlamasını artırmak.

* Araç sürücüleri için sorumluluk sigortasını zorunlu kılmak.

KÜBA'YA ÖZGÜ SOSYALİZM

Literatüre artık "Çin'e özgü sosyalizm" kavramından sonra "Küba'ya özgü sosyalizm" kavramı da girmiş oldu! Elbette ne Marx – Engels'te ne de Lenin'de böyle "ülkeye özgü sosyalizm" diye bir kavram yok, olamaz da. "Anamız amele sınıfıdır, yurdumuz bütün cihandır bizim" diyenlerin böyle kavramlara karnı tok.

Parlamento'da konuşan Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Küba Cumhurbaşkanı Miguel Díaz-Canel Bermúdez, önerilen ekonomik ve sosyal dönüşümlerin "sosyalizmden vazgeçmek" anlamına gelmediğini, aksine ABD'nin on yıllardır abluka uyguladığı Küba'nın özel koşulları altında sosyalizmi nasıl inşa etmeye devam edebileceği arayışını ifade ettiğini söylüyor.

Bermudez konuşmasında sosyalizm düşüncesinden ne kadar uzaklaştığını apaçık sergiliyor: "Hepimiz sosyal adaleti korumaktan bahsediyoruz, ancak yapmamız gereken ilk şey üretmek. Üretmezsek, zenginlik yaratmazsak, kapsayıcı ve kapsamlı kaliteli hizmetler sunmazsak, ne tür bir sosyal adaleti savunacağız?" diyen Bermudez, sosyalizmin yalnız "zengin" ülkelerde mümkün olabileceğini ima ediyor.

Bu düşünceye göre sosyal adalet, sağlam bir ekonomik temel gerektiriyor ve öncelik çalışmaya, üretmeye ve zenginlik yaratmaya verilmeli. Sosyal adalet daha sonra sağlanabilir. Siyasi Büro üyesi ve Başbakan Manuel Marrero Cruz da artık "ne yapılması" gerektiğini bildiklerini, şimdi "nasıl yapılacağını" düşünmek gerektiğini söylüyor.

SON NOKTA

Küba'da kapitalist restorasyona son noktayı Küba devriminin liderlerinden, Fidel Castro'nun kardeşi, Che Guevara'nın yoldaşı, Küba'nın önceki Cumhurbaşkanı Raul Castro koyuyor.

Siyasi Büro üyesi ve Bakanlar Kurulu Sekreteri José Amado Ricardo Guerra, Orgeneral Raúl Castro'nun, önerilen ekonomik ve sosyal reformlara desteğini ifade ettiği mektubunu okuyor.

Devrim lideri mesajında, sunulan önlemlerle hemfikir olduğunu ve bunların sosyalizmi güçlendirmeye ve ülkenin karşı karşıya kaldığı karmaşık koşullar altında elde edilen kazanımları korumaya katkıda bulunacağına olan inancını dile getiriyor.

Böylece Küba'nın 67 yıllık sosyalizm serüveni "şimdilik" sona eriyor.

Küba kapitalizme “Ya sosyalizm, ya ölüm” sloganıyla döndü (22 Haziran 2026)

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Cumhurbaşkanı Miguel Mario Díaz-Canel Bermudez, 17 Haziran 2026'da, Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nın kapanışında yaptığı konuşmasında, ABD hükumetinin yoğunlaşan ekonomik, ticari ve mali ablukasının Küba’yı her türlü döviz kaynağından mahrum bırakmayı hedeflediğini, Küba'ya karşı sessiz bir soykırım yürütüldüğünü belirttikten sonra, “insanların hayatı bu kadar zorlaştığında, Komünist Parti ve devrimci hükumetin öncelikli görevi krizi daha iyi açıklamak değil, onu aşmak için ne gerekiyorsa değiştirmek” olduğunu söylüyordu.

Krizi aşmak için “ne gerekiyorsa” yapmak! Ne gerekiyorsa! Peki, “kapitalizme dönmek” de dahil mi?

KÜBA’NIN İHTİYACI

Bermudez’e göre Küba’nın ihtiyaç duyduğu şey, “makroekonomik istikrarı, üretken açıklığı teşvik edecek ve destekleyecek teşvikleri, hukuki güvenliği, yatırım çekmeyi, teknolojinin yoğun kullanımını ve hedefli ve etkili sosyal korumayı birleştiren, kısa vadede uygulanabilir, kapsamlı ve çevik bir ekonomik gündemdir”.

Bir yandan “önerdiğimiz dönüşümler, sosyalizmin savunmasını ilerletmeyi, sosyal adaleti desteklemeyi ve genişletmeyi, ekonomik zenginlik yaratmayı ve bunu adil bir şekilde dağıtmayı amaçlamaktadır” derken, hemen ardından “zenginlik olmadan dağıtılacak bir şey olmaz; soyut bir sosyal adaletten bahsediyor olurduk” diyen Bermudez, karşımıza “başka” bir sosyalizm tanımıyla çıkıyor.

Bermudez'in sosyalizminde "Devrimin tasavvur ettiği sosyal adalet – genellikle ücretsiz refah programları ve projeleri aracılığıyla en dezavantajlı kesime yardım etme insancıl misyonuyla – halka hiçbir şeye mal olmaz, ancak devlete mal olur. Ve bunu gerçekleştirmek, derinleştirmek, sürdürmek ve korumak için devletin zenginliğe ihtiyacı vardır – ve bu zenginliği kendimiz üretmeliyiz. Zenginlik yoksa sosyal adalet de yoktur ve her şey bir masaldır – her şey bir masaldır! Ya bu koşullar altında üretim yaparız, zenginlik yaratırız ve sonra onu sosyal adalet ve eşitlik ilkesiyle – eşitlikçilikle değil – dağıtırız. İşte meydan okuma budur!".

BİR BAŞKA SOSYALİZM

1. "Zenginlik olmadan, dağıtılacak bir şey olmaz": Sosyalizm önce zenginlik yaratma, daha sonra yaratılan zenginliği adil bölüşme düzeni değildir. Sosyalizm, "kaynakların adil paylaşıldığı" bir düzendir.

2. "Devrimin tasavvur ettiği sosyal adalet, halka hiçbir şeye mal olmaz, ancak devlete mal olur": Halk ile devleti böyle birbirinden ayıran bir tümceyi bir sosyalist liderin ağzından duymak çok alışık olduğumuz bir şey değil, fakat "genel vergilerle" finanse edilen refah programlarının maliyetini halkın değil devletin yüklendiğini "burjuva" politikacılar bile çekinerek söyleyebilir.

3. "Zenginlik yoksa sosyal adalet de yoktur ve her şey bir masaldır": Belki Bermudez bizi "hayalcilikle" suçlayabilir, fakat biz "o masala" inandığımız için sosyalist olduk.

EMEK İLE SERMAYE ARASINDA EŞİTLİK

Bermudez daha sonra ekonomideki aktörleri "devlet işletmeleri, KOBİ'ler, kooperatifler, tarım üreticileri, yabancı ve Kübalı yatırımcılar, yerleşik ve yerleşik olmayanlar dahil olmak üzere tüm paydaşlar" olarak sıralıyor ve bu aktörler arasında "eşitlik ve entegrasyon gereklidir" diyor.

Bu cümleden de bizi “zenginlik olmadan sosyal adalet olabileceği masalına inanmakla” eleştiren Bemudez’in, Küba’nın “sosyalist inşasına” yabancı ve Kübalı yatırımcıların, yerleşik ve yerleşik olmayanlar dahil olmak üzere tüm paydaşların katkıda bulunacağına inandığını öğreniyoruz.

Bermudez. Fidel Castro ve yoldaşlarının devrimle ülkeden kovduğu yabancı ve Kübalı yatırımcıların, yerleşik ve yerleşik olmayanlar dahil olmak üzere tüm paydaşların Küba’ya yatırım yapmaları ve risk almaları için, “sözleşmeler, intifa hakları, kiralar, imtiyazlar, yüzey hakları ve lisansların, zamansal istikrar ve keyfi değişikliklere karşı korunmasının garanti edilmesini istiyor.

Daha sonra konuşmasını tam bir klasik burjuva politikacı ağzıyla sürdüren Bermudez, “verimsiz genel sübvansiyonların yerine, savunmasız kişilere doğrudan destek sağlanmalıdır” diyor.

Geçen gün sosyal medyada İlker Belek’in sorduğu “kime göre, neye göre verimsiz?” sorusu çok önemli. “Genel” sübvansiyonlar elbette burjuvazi için “verimsiz” sübvansiyonlardır. Sermaye bu kaynakların böyle halka dağıtılarak “verimsiz” kullanılması yerine, kendisine verilmesi gerektiğini savunur.

Bermudez, konuşmasını şaka yapar gibi sürdürüyor: “Bu süreci, bugün Vatan savunması, Devrim ve Sosyalizm mücadelesini paylaşan nesillerin ortak meydan okuması olarak ele alacağız”. Kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci elbette böyle tanımlanabilir, fakat Küba’nın bugün içinde bulunduğu “sosyalizmden kapitalizme dönüş süreci” eğer Küba işçi sınıfına değilse, kime bir “meydan okumadır”?

ÇİN’E ÖZGÜ SOSYALİZM

Konuşmasında “Çin ve Vietnam gibi diğer ülkelerdeki sosyalist inşa deneyimleri üzerine bir çalışma yürütül[düğünü]” ifade eden Bermudez’in, bu ülkeleri hala “sosyalist” ülkeler olarak gördüğünü anlıyoruz.

Bermudez'e göre "merkezi planlama, ekonomiyi yönetmek için değil, işletmelerin ve çalışanların verimli bir şekilde mal üretmelerini ve kaliteli hizmet sunmalarını, ayrıca bu amaçlar doğrultusunda yönetimlerine yenilikler getirmelerini teşvik edecek uygun bir kurumsal ve düzenleyici ortam yaratmak için işlev görecektir".

Peki, ekonominin "merkezi planlamayla yönetilmediği" bir sosyalist düzen olabilir mi?

Marksist-Leninist yaklaşımda bütün büyük üretim araçları devlete aittir ve ekonomi merkezi bir planlama kurulu tarafından yönetilir. Kaynak tahsisi, üretim hedefleri ve fiyatlar merkezden belirlenir. Çin 1970'li yılların sonunda sosyalizmden kapitalizme döndüğünde, bugün "Piyasa Sosyalizmi" denilen bir model geliştirmiştir.

Çin'in liderlik ettiği "piyasa sosyalizminde", büyük üretim araçları toplumsal mülkiyette kalır, fakat kaynak tahsisini piyasa mekanizmaları (arz-talep, rekabet, fiyat sinyalleri) yönlendirir. İşte Bermudez şimdi merkezi planlamanın büyük ölçüde terk edilildiği "piyasacı sosyalizmi" savunuyor. Savunmakla da kalmıyor, "Ve bu planın, işçilerin katılımıyla, en temelden başlayarak oluşturulmasını kesinlikle sağlamalıyız" diyerek, Komünist Partisi'nin önüne Küba İşçi Sınıfı'nı bu suça ortak olmaya ikna etme görevini koyuyor.

Bermudez merkezsizleştirmeyi (desantralizasyon), merkezi hükumetin görev ve yetkilerini yerel belediyelere devrederek gerçekleştirmeyi planlıyor. Devlet işletmeleri ise, "işletme işlevini, bakanlıkların düzenleyici işlevinden" ayıracak olan Ulusal İşletme Varlıkları Enstitüsü'ne bırakılıyor. Bermudez böylece bakanlıkların yapacağı "düzenlemelerin engel teşkil etmesi önlenebilir" diyor.

Biz Türkiye'de bu söylemi, sağlık ve sosyal güvenlik sistemlerinin özelleştirilmesi sürecinden tanıyoruz. Hani önce Anavatan Partisi, sonra diğer bütün burjuva partiler ve son olarak AKP tarafından savunulan "hizmetin sunumu ile finansmanının birbirinden ayrılması" edebiyatı. Bermudez dersini iyi çalışmış, aynı ağızla konuşuyor: "Özerklik, kontrol eksikliği anlamına gelmez; hesap verebilirlik çerçevesini ima eder. Zamanında karar alabilmek, daha iyi ortaklıklar kurabilmek,

daha etkili yatırım yapabilmek, daha iyi ücretler ödeyebilmek ve sonuçlardan hem halka hem de devlete karşı sorumlu olabilmek anlamına gelir".

Bermudez hızını alamıyor: "Devlet işletmelerini güçlendirmemiz gerekiyor, onları felç eden idari mekanizmalarla değiştirmememiz gerekiyor. Bu amaçla, devlet ve işletme fonksiyonları arasındaki ayrımı tamamlamalı, performansı ekonomik ve finansal araçlarla değerlendirmeli ve maddi, mali ve insan kaynaklarını yönetme konusunda gerçek özerklik tanımalı; ardından da denetim, şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlamalıyız".

BOŞ TABAKLA EGEMENLİK OLMAZ

Bermudez, konuşmasının ortasında "Boş tabaklarla egemenlik olmaz" tümcesini kurarak, sadece Fidel Castro'nun, Che Guevara'nın değil, Küba'nın ulusal kahramanı Jose Marti'nin de kemiklerini sızlatıyor. Onlar "ya dolu tabak, ya ölüm" demediler, "ya vatan, ya ölüm" dediler. Fidel Castro, Kübalıların tabaklarının gerçekten boşaldığı, insanların beslenme yetersizliğinden yatağa düştüğü, ülkenin temel sağlık göstergelerinin bozulduğu Özel Dönem'de dahi ulusal egemenlikten asla taviz vermemişti.

Konuşmanın sonraki bölümlerinde "acı itiraflar" var: "Küba'daki atıl araziler ortadan kaldırılmalıdır!". Sosyalist Küba'da araziler nasıl atıl kaldı, kim atıl bıraktı? "Şu anda marabou otuyla (şeker kamışı tarlalarını işgal eden bir yabani ot) kaplı olan ve gıda üretimi için kullanılması gereken her bir arazi parçası için net bir çözüm bulunmalıdır: ya verimli bir şekilde kullanılmalı ya da bunu yapmaya istekli olanlara devredilmelidir". Peki, Komünist Partisi şeker kamışı tarlalarını yabani otlar istila ederken ne yapıyordu? Ver – kurtul, öyle mi alay komutanı?

Bermudez diyor ki: "Ulusal egemenliğimizden asla vazgeçmeden veya Devrimle geride bıraktığımız bağımlı ülkeye geri dönmeden, üretim yapmaya istekli ve yetenekli olanlara, yani üreticilere, kooperatiflere, mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ'ler) ve diğer birlik biçimlerine, kullanım hakkı olarak arazi tahsisini genişleteceğiz". Yani tarımı "sermayeye"

açacaksınız, mesela Monsanto gelip sizin tarım alanlarınıza çökecek, ama siz ulusal egemenliğinizi koruyup, Batista Kübasına dönmeyeceksiniz, öyle mi?

Bermudez diyor ki: "Toprağı işleyenlerin, onu verimli hale getirmek için ihtiyaç duydukları şeylere yatırım yapma haklarını tanıyacağız ve gerçek sonuçlar elde etmeye kararlı olanların tohum, gübre, parça ve ekipmanı doğrudan ithal etmelerine izin vereceğiz". Yani tarımsal üretimde merkezi planlama olmayacak, her üretici ne üreteceğine kendisi karar verecek ve bunun için gerekenleri yapacak. İsrail'den tohum getirecek mesela. Peki GDO? Daha "verimli" değil mi?

Burada Bermudez Kübalılara bir yem atma ihtiyacı duymuş: "Ancak bir ilke açık olmalıdır: Toprak halka ait olmaya devam edecektir ve eğer verim vermezse, ülkeye hizmet etmezse, sosyal işlevini yerine getirmezse, onu gerçekten verimli hale getirebilecek olanların eline geçmek zorunda kalacaktır". Nasıl olacak o iş? Yukarıda eğer "yüzey hakkını" garanti etmezseniz yatırımcı gelmez, garanti edeceğiz demediniz mi?

BİZ KÜBA'YI BÖYLE BİLMİYORDUK

Yine itiraflar: "Kübalı çiftçilerden daha az araçla ve maliyetlerinin altında fiyatlarla daha fazla gıda üretmelerini talep etmeye devam edemeyiz; ihracatçılara satış yapmak (turizmde olduğu gibi) veya döviz piyasasına girmek gibi dövize doğrudan erişim için etkili mekanizmalara sahip olmaları gerekir". Yorum yok!!!

"Toprağı bir yük değil, bir fırsat haline getirmeliyiz. Ekenlerin emeklerinin karşılığını görmelerini sağlamalı, üretenlerin daha iyi bir yaşam sürmelerine olanak tanımalı ve kırsal alana yatırım yapanlara güvenlik, destek ve bir gelecek sunmalıyız". Bugüne kadar ne yapıyordunuz?

"Sorunları inkar etmeyeceğiz", demek şimdiye kadar ediyordunuz; "bürokrasiyi savunmayacağız", demek şimdiye kadar savunuyordunuz; "yetenekli insanlara kapıyı kapatmayacağız", demek şimdiye kadar kapatıyordunuz; "savunmasızları terk etmeyeceğiz", demek şimdiye kadar terk ediyordunuz!

DIŞ TİCARET “TEKNİK” DEĞİL SİYASİ BİR KONUDUR

“Dış ticaret, ihracat, lojistik ve değer zincirleri açısından, teknik ve mali gereklilikleri korurken zorunlu aracıları ortadan kaldırarak, devlete ait ve devlete ait olmayan işletmelerin -üretim amaçlı, ihracat odaklı veya ithal ikamesi niteliğinde olsunlar- doğrudan ithalat ve ihracatına izin vermeliyiz”. Oysa o “zorunlu” aracılar, bütün bu işlemler sırasında Kübalıların haklarını koruyorlar. İthalat ve ihracat asla salt “teknik ve mali” konular değildir, aksine “son derece siyasi” konulardır.

“Borç yeniden müzakeresi konusunda, öncelikle ulusal varlıkların borç karşılığında takas edilmesine odaklanan, ancak bu varlıkların mülkiyetinden kalıcı olarak vazgeçmeyi gerektirmeyen bir borç-varlık takası süreci yürütmeliyiz. Bu mekanizma sayesinde, varlıklar üzerindeki mülkiyet haklarımızı kaybetmeden finansman ve diğer faydaları güvence altına alabiliriz”. Biz buna Türkçe “ipotek” diyoruz. İstediğiniz kadar “süslü” tümceler kurun, özünü değiştiremezsiniz.

“Ayrıca "doğa karşılığı borç" veya "sosyal kalkınma karşılığı borç" takasları, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine bağlı tahvil ihracı ve diğerleri gibi diğer mekanizmaları da araştırmalıyız”. Bunları çok araştırmaya gerek yok. Bunlar Dünya Bankası, IMF veya bazı finansör STK’ların “borç” mekanizmaları. Bu kurumların borç karşılığında neler talep edeceğini Bermudez dahi tahmin edebilir.

ÖZEL SEKTÖRÜ DENETLEYEN SOSYALİZM

“Özel sektöre yasaklanan faaliyetler listesini, net bir ilke doğrultusunda kapsamlı bir şekilde gözden geçireceğiz: mümkün olan her durumda yasakları sorumlu düzenlemelerle değiştirmek. Ülkenin bu faaliyetler için net kurallar ve uygun kontroller içeren yasal yollar oluşturması gerekiyor”. Bu ifadedeki “sorumlu” sözcüğüne odaklanmak lazım. Çok “süslü” bir sözcük, fakat gerçekten ne anlama geliyor? Yasaklar hangi “sorumlu” düzenlemelerle değiştirilecek?

“KOBİ'lerin ve diğer ekonomik aktörlerin kurumsal amacının kapsamını daha esnek hale getirecek ve birçok girişimcinin şu anda karşılaştığı bürokratik yükü önemli ölçüde hafifleteceğiz; dahası,

devlet ve devlet dışı yönetim modelleri arasında ekonomik ortaklıkların oluşturulmasını kolaylaştırmalıyız". Biz buna Türkçe "özelleştirme" diyoruz.

"Yabancı yatırımlar da gerekli büyümesini engelleyen bir dizi engelin içinde sıkışıp kalmıştır. Yabancı yatırımcılara sadece nereye yatırım yapacaklarını söylemekle kalmamalı, aynı zamanda kendi seçtikleri ekonomik sektöre yatırım yapma ve devlet aracıları olmadan doğrudan kendi işçilerini istihdam etme konusunda da inisiyatif almalarına izin vermeliyiz". Peki "ulusal egemenlik" ne olacak?

"Ulusal özel sektöre, KOBİ'ler de dahil olmak üzere, yabancı doğrudan yatırımları, mülkiyet, geri dönüş, yeniden yatırım ve ihtilaf çözümü konularında net kurallar belirleyerek yetkilendirmeliyiz". Kolay gelsin.

MIAMI'YE SELAMLAR

"Küba'da yaşayan Kübalılar adına, farklı yöntemlerle ve tüm paydaşları kapsayan yatırım modellerini kolaylaştırmalıyız. Yurtdışında yaşayan ve anavatanlarında yatırım yapmak, bağışta bulunmak, teknoloji ithal etmek, pazar açmak veya proje başlatmak isteyen Kübalılara ise, kendi halklarına yardım etmek veya doğdukları toprakların gelişimine katkıda bulunmak istedikleri için şüpheyle karşılanmadan, açık, istikrarlı ve saygılı bir çerçeve sunacağız. Küba ile bir gelecek inşa etmek isteyen herkese, hiçbir şeyi dayatmaya çalışmadan, yürekten söylüyoruz: Burası sizin eviniz ve kapımız size açık, çünkü şu anda bu anavatan tek bir iyi Kübalıyı bile kaybetmeyi göze alamaz".

Burada tek bir soru: kim bu "yurtdışında yaşayan ve anavatanlarına yatırım yapmak isteyen" Kübalılar? Sakın Fidel ve Che'nin Küba'dan kovdukları olmasın?

İKTİDARIN BAŞI MI, MUHALEFETİN LİDERİ Mİ?

Bermudez, "Gerçek sosyal adalet, sonunda kıtlığa, uzun kuyruklara, düşük ücretlere ve yasadışı bir pazara yol açan yapay fiyatlar üzerine kurulamaz. Sosyal adalet gerçek temeller üzerine kuruludur: satın alma gücüne sahip gelirler, en çok ihtiyaç duyanlara doğrudan koruma ve daha fazla üretim yapabilen bir ulusal ekonomi" diyor. Sanki yıllardır Küba'nın yönetiminden birinci derecede sorumlu biri değil, Küba'nın muhalefet lideri konuşuyor.

"Emeklilere, kronik hastalığı olan çocukları olan ailelere ve savunmasız nüfus gruplarına temel gıda sepeti garanti edilecek". Bugüne kadar etmiyor muydunuz? "En yoksul mahallelerde sosyal dönüşümü teşvik etmek için hedefli programlar geliştirilecek". Bugüne kadar geliştirmiyor muydunuz?

Demek ki, etmiyor, geliştirmiyorlarmış? Peki çözüm? Özel sektöre, aşevleri, hijyen ve aile desteği olmayan çocuklar için barınaklar gibi öncelikli yerel sorunların çözümüne daha fazla rol ve teşvik sağlanmalı". Gerçekten mi? Devletin yap(a)madığını teşvik verilirse özel sektör mü yapacak?

KAPİTALİZME DÖNÜNCE YAŞAM KOLAYLAŞACAK MI?

Bermudez Küba kapitalizme geçtiğinde Kübalıların yaşamlarının kolaylaşacağını söylüyor: Mesela emeklilere emekli maaşı ödemeleri evlerine yakın yerlerde ulaştırılacak, böylece saatlerce güneş altında kuyrukta beklemek zorunda kalmamaları sağlanacakmış. Aşevleri, huzurevleri, yaşlı merkezleri ve çocuk merkezlerine sponsor olunacakmış. Gerçekten ihtiyacı olanlar için (ne demekse?) dayanışma kotaları ve maliyete dayalı fiyatlandırma oluşturulacakmış.

Bermudez, sosyalist bir hükumetin yapması gerektiği gibi "Yıllarca ücret kontrolleri, fiyat düzenlemeleri ve ülkenin ekonomik yaşamının büyük bir bölümünü sübvanse eden bir hükumet sistemi altında faaliyet gösterdik" diyor. "Bu formülün mantığı, bağlamı, sonuçları ve zamanı vardı; ancak bugün karşı karşıya olduğumuz karmaşık gerçekliğe artık hitap etmiyor. Ailelerin karşılaştığı

fiyatlar, çalışanların ve emeklilerin gelirlerinden çok fazla kopuk hale geldi ve bu uçurum yokmuş gibi davranmaya devam edemeyiz".

Gündelik dile tercüme edersek Bermudez, sosyalizmin "artık eskidiğini" ve "günümüzün gereksinimlerini yanıtla(ya)madığını" söylüyor. Burada açıkça söylemediği, fakat önerdiği mekanizma "piyasadır". Bermudez'e göre ücretleri, fiyatları "piyasa" belirlemeli ve devlet artık ekonomiye müdahale etmekten vazgeçmelidir.

"Ayrıca ilaçlara güvenli erişim için yeni yollar açacağız". Hani ABD'den insanlar ABD'de satın alamadıkları yaşamsal ilaçlarını almak için Küba'ya geliyorlardı? Moore'un belgeselinde izlediklerimiz mizansen miydi?

SOSYALİZM BAŞARISIZ MI OLDU?

"Mali, vergi, para ve finansal yeniden yapılandırma politikalarına ilişkin olarak, mali açığı azaltmanın temel amacının, vergi gelirlerinin temelini oluşturan üretimi artırmak ve gereksiz bütçe harcamalarını kısmak olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle, beklenen sonuçları vermeyen bir politikayı da düzelteceğiz". Keşke o "beklenen sonuçları vermeyen bir politika"nın ne olduğunu da söyleseydi.

"Uygulamada, fiyat tavanları enflasyonu dizginlemekte başarısız oldu. Çoğu zaman ürün kıtlığına, karaborsaya kaymaya, daha yüksek fiyatlara, daha düşük vergi gelirlerine ve değişen ekonomik gerçekler karşısında her zaman geç kalan veya katı kalan idari kararlar ile gerçek fiyatlar arasında imkansız bir yarışa yol açarak, ekonomik faaliyetlerini yasal ve şeffaf bir şekilde yürütmek isteyen herkesi sınırladı. Bu nedenle, Başbakanın açıkladığı gibi, genel fiyat tavanlarını uygulamaya devam etmeyeceğiz. Üretim zincirlerinin maliyetlerini artıran ve nihayetinde nihai fiyata yansıyan vergi sistemindeki çarpıklıkları düzeltmeliyiz".

Tabii bu noktada sosyalist bir ekonomide "enflasyon" nasıl oluyor meselesi tartışılmalı, fakat zaten oldukça uzun olan yazımızın sınırlarını daha fazla zorlamak istemiyoruz.

Bermudez, “Vergi kademelenmesini önlemek için, elektronik faturalama ile desteklenen, kademeli olarak geçerli bir katma değer vergisine (KDV) doğru ilerleyeceğiz”diyor, fakat bunun vergi yükünü emekçi Kübalıların sırtına yüklemek anlamına geldiğini iyi bildiği için şöyle devam ediyor: “Ancak bu kararlar, daha doğrudan ve etkili sosyal koruma ile birlikte, ürünleri sübvanse etmekten insanları sübvanse etmeye geçiş ve ücretlerin ve emekli maaşlarının satın alma gücünü yeniden tesis etme çabalarıyla birlikte uygulanabilir. Bu, kimseyi piyasada kendi başına bırakmak meselesi değil; daha iyi koruma sağlamak, üretimi artırmak, akıllıca düzenlemek ve gerçekçi bir şekilde yönetmek meselesidir”.

Ben Genel Kurul’da olsam, bu cümlelerden sonra: “anlat, anlat, heyecanlı oluyor” derdim.

DEVLETİN ROLÜ

Bir Komünist Parti lideri bu kadar CEO ağzı ile konuşabilir: “ ürünleri sübvanse etmekten insanları sübvanse etmeye geçiş” demek, ne demek? Bir de insanları piyasa canavarı karşısında tek başına bırakmayacağız, daha iyi koruyacağız diyor. Biz Türkiye’de hükumetin sübvanse ettiği insanları nasıl koruduğunu çok iyi biliriz.

“Ekonomiyi destekleyen, çeşitli ekonomik aktörlerin ihtiyaçlarını karşılayan, kuyrukları azaltan, ödemeleri kolaylaştıran, işlemlerde şeffaflığı sağlayan ve tasarruf, kredi ve yatırımı kalkınma için somut araçlara dönüştüren bir finansal sisteme ihtiyacımız var”. Yine sanki Küba Cumhurbaşkanı değil, muhalefet liderini dinliyor gibiyiz.

“Ülkenin bankacılık ve finans sistemini kapsamlı bir şekilde modernize etmeliyiz. Bunu yapmak için Küba'nın daha çevik, daha dijital, halka daha yakın ve üretim yapan, ihracat yapan, ithalat yapan, yatırım yapan veya iş kuranlar için daha faydalı bankalara ihtiyacı var”. Yorum yok!

“Sıkı düzenlemeler altında, özel ve yabancı finans kuruluşları için fırsatlar yaratacağız; devlet, kooperatif ve özel aktörlerin katılabileceği yeni kredi mekanizmaları, üretken finansman, finans piyasalarının geliştirilmesi ve ödeme hizmetleri oluşturacağız”. Yorum yok!

“İthalat, ihracat veya küresel hizmet sağlayan kuruluşlar için denizaşırı hesaplara, şirketler arası yabancı para ödemelerine ve denetlenebilir uluslararası işlemlere izin vereceğiz”. Yorum yok!

Bermudez bu noktada, yani ülkenin uluslararası finans kuruluşlarına koşulsuz teslim edileceğini ilan ettikten sonra, yine kendisini Kübalılara güvence sunmaya mecbur hissetmiş olmalı: “Bu, devletin rolünü zayıflatmakla ilgili değil, aksine ülkenin üretimi finanse etme, mal ve hizmet üretenleri destekleme, para akışını düzenleme ve halkımıza daha iyi hizmet sunma kapasitesini genişletmek ve modernize etmekle ilgilidir”. Kesin öyledir!

KOMÜNİSTLERİN DÖNÜŞÜ SABOTE ETMESİNE İZİN VERMEYECEĞİZ

Acaba Bermudez şu cümleleri Küba Ulusal Meclisi’nde değil de, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde kursaydı, milletvekillerinin tepkisi ne olurdu? “Turizm ve gayrimenkul sektörüyle ilgili olarak, tüm ekonomik aktörlerin katılımıyla yeni iş modelleri hayata geçirilmelidir. Şu unsurları içeren verimli ve düzenlenmiş bir gayrimenkul piyasası geliştirmeliyiz: atıl durumdaki devlet mülklerinin kiralanması; binaların, ticari alanların, depoların, ofislerin, turistik tesislerin, atölyelerin ve sanayi alanlarının kiralanması; imtiyazlar; gayrimenkul kullanım hakları; ve devlet, özel, kooperatif veya karma mülkiyet kuruluşlarına açık şeffaf ihale süreçleri”. Bir de zincir otel sahiplerinden birini Turizm Bakanı yapın, tam olsun!

Bermudes, “Ekonominin kısmen dolarizasyonu, enflasyon ve yerel para birimiyle fiyatlandırılan birçok ürünün eksikliği konusunda haklı olarak endişeler olduğunu biliyorum. Bu sorunu görmezden gelmeyeceğiz” diyor. “Yabancı para biriminde yetkilendirdiğimiz iş modelleri, yerel para birimindeki ürünlerin sürdürülebilirliğini sağlayacak şekilde, döviz gelirlerinde doğrudan ve doğrulanabilir bir artışa katkıda bulunmalıdır” diyor fakat bunun “nasıl” olacağını söylemiyor.

Konuşmasının sonuna doğru “Ülkemizi tanıyoruz, engellerin nerede olduğunu, yolsuzluğun nerede gizlendiğini, aşırı bürokrasinin nerede olduğunu ve utanma ve haysiyet duygusunun nerede eksik olduğunu biliyoruz” diyen Bermudez’e, kimsenin “madem biliyorsun neden üzerine gitmiyorsun” diye sormadığı bir Genel Kurul var. Bermudez böyle bir Genel Kurul’a hitap etmenin verdiği cesaretle şu cümleleri kurabiliyor: (Değişimi) “sabote etmek isteyenlerden korumak için bazı konularda ihtiyatlı davranmak zorunda kalacağız. Marti bize bazı şeylerin başarılması için gizli kalması gerektiğini zaten öğretti”.

Konuşma, aralarında "Ya sosyalizm, ya ölüm" sloganının da bulunduğu sloganlarla sona erdi.

Küba'nın "reform" paketi NEP mi, kapitalizme dönüş mü? (23 Haziran 2026)

Daha önceki yazılarımızda da belirttiğimiz gibi Küba'da kapitalizme dönüş uzun süre önce başladı ve sonucu "sınıf mücadelesi" belirledi. Geçtiğimiz hafta Küba Ulusal Meclisi'nin "oy birliği" ile kabul ettiği reform paketi bu sürecin son noktasıdır. Küba'nın kapitalizme dönüşü SSCB tipi bir dönüş değil, Çin tipi bir dönüştür. Küba, Çin ve Vietnam gibi Komünist Partisi liderliğinde kapitalizme dönmüştür.

Kimileri, bugüne kadar yaptıkları gibi, Küba'daki "reformları", Rusya'da 1921 – 1928 yılları arasında deneyimlenen Yeni Ekonomik Politika (NEP) programına benzeterek, "hafife almaktadır". Oysa aşağıda açıklayacağımız gibi, Küba'nın "reform" paketi ile NEP arasında kimi benzerlikler olsa da, çok önemli ve rejimin "niteliği" bakımından "belirleyici" farklılıklar vardır.

NEP İLE KÜBA REFORM PAKETİ ARASINDAKİ BENZERLİKLER

NEP ile Küba'nın "reform" paketinin en büyük benzerliği, her ikisinin de derin bir ekonomik krize "yanıt" olarak ortaya çıkmasıdır. Her ikisinin de iddiası, "sosyalizmi kurtarmak için, piyasaya kısmi ve geçici açılım" yapılmasıdır.

Ancak Rusya'da NEP özel sektöre, yalnızca "küçük ve orta ölçekli" sanayi işletmelerinde, "perakende" ticarette ve tarımda "aile" çiftçiliğinde izin verirken, Küba 100 işçiden fazla işçi çalıştıran "büyük ölçekli" işletmelerde özel sektöre izin verdi. Bu "niteliksel" bir farklılık oluşturuyor.

Dahası Küba bir girişimcinin "birden fazla" işletmeye sahip olmasına izin vererek, özel sektörde istihdamı kolaylaştırarak, devlet sektörü karşısında oldukça güçlü konumlar kazanabilecek "özel aktörlere" yol açıyor. NEP böyle bir "rekabete" asla izin vermiyordu.

NEP ile Kübanın "reform" paketi arasındaki diğer önemli benzerlik, her ikisinini de "yabancı imtiyazlara" izin vermesi ve bazı devlet şirketlerinde hisse satışını teşvik etmesi. Şüphesiz bunlar her halükarda sosyalist bir rejim için büyük tavizler ve önemli geri adımlar. Fakat NEP'te bu tavizler oldukça "sınırlı" sektörlerde verilirken, Küba "reform" paketinde birçok sektörde tavizler söz konusu.

NEP İLE KÜBA REFORM PAKETİ ARASINDAKİ FARKLAR

İki program arasındaki en önemli fark, NEP'te bankalar üzerindeki "devlet tekelinin" korunmasıdır. NEP ne özel, ne de yabancı bankalara asla izin vermemiştir. Yine NEP ağır sanayi ve dış ticaret gibi stratejik sektörlerde de asla özel sektöre izin vermemiş, bunları devlet kontrolünde tutmuştur.

Küba'nın "reform" paketi ise sadece özel bankalara izin vermekle kalmıyor, finans sektörünü döviz bürolarına kadar tamamen özel sermayeye açıyor. Yine Küba'nın "reform" paketi, sermaye hareketlerini kolaylaştırıyor.

Daha önce de belirttiğimiz gibi NEP oldukça "sınırlıydı". Küba'nın "reform" paketi ise özel emlak şirketlerinden turizme kadar birçok sektöre yayılırken, devlet işletmelerinin özelleştirilmesine, özel sektörün devlet işletmelerine ortak olmasına kadar çok kapsamlı bir program sunuyor.

NEP dış ticareti kıskançlıkla devlet tekeline alırken, Küba "reform" paketi özel şirketlerin devletten bağımsız ithalat – ihracat yapmalarına izin veriyor.

Yine NEP “enerji” alanında özel sektöre izin vermiyordu. Oysa Küba’nın “reform” paketi, büyük özel şirketlere, yalnızca yerli sermayeye değil, yabancı sermayeye de enerji alanında yatırım ve işletme izni sağlıyor.

NEP yabancı yatırımcılara “devletle ortak olma” şartıyla yatırım izni verirken, Küba “reform” paketi yabancı yatırımcılara devletle ortak olma şartını kaldırıp, Küba’da “bağımsız” iş yapabilme olanağı tanıyor. Yani artık yabancı sermaye Küba’da serbestçe doğrudan yatırım, devlet şirketlerinde hisse alımı, kamu işletmelerinin özelleştirilme yoluyla satın alınması, ithalat – ihracat vb yapabilecek.

Rusya'da devrimden sonra 1917 - 1921 arasında ülkeyi terk edenler Sovyet hükumeti tarafından "sınıf düşmanı" ilan edildi ve 1921 yılında 1,5 milyon Çarlık Rusyası vatandaşı vatandaşlıktan çıkartıldı. NEP asla devrim sonrasında Rusya’dan kaçan veya kovulan Rus sermayesinin ülkeye dönüşüne izin vermezken, Küba “reform” paketi diaspora sermayesini Küba’ya dönmeye ve yatırım yapmaya teşvik ediyor.

NEP sermayeye tavizler verirken devlet aygıtında bir “küçülmeye” gitmezken, Küba’nın “reform” paketi, bakanlık sayısında azalmaya gitme dahil devlet aygıtında ciddi bir küçülme vaat ediyor.

PİYASACI SOSYALİZM SOSYALİZM MİDİR?

Muhtemelen insanların Çin, Vietnam ve Küba konusunda kafalarını en çok karıştıran, bu ülkelerde kapitalist ülkelerdekinden farksız “piyasacı” düzenler kurulmasına rağmen, iktidarda Komünist Partiler bulunmasıdır. Kapitalist ülkelerde “çoğulcu” bir yapı olmasının, kapitalist düzenin bir özelliği olduğuna inananlar, tek parti yönetimi ile kapitalizmi bağdaştıramamaktadır.

Küba “reform” paketi, Cumhurbaşkanı Bermudez’in de açıkça ifade ettiği gibi Çin ve Vietnam’dan ilham alıyor. Çin ve Vietnam modelinin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Siyasi sistemde değişim olmuyor ve siyasette Komünist Parti tekeli sürüyor

- Ekonomi büyük ölçüde "özel mülkiyet", "yabancı yatırım" ve "rekabete" dayalı "piyasa kurallarına" göre işliyor. Burada yine büyük "devlet işletmeleri" bulunması yanıltıcı olabiliyor, çünkü bu işletmeler özelleştirilmiş olmasalar da "piyasalaştırılmışlardır" yani etkinliklerini piyasa kurallarıyla yürütmektedirler.

- Stratejik sektörler devlet tekelinde kalıyor (ancak Küba bu konuda Çin ve Vietnam'dan farklı olarak bu sektörleri de kısmen özel sektöre açıyor).

Kısaca piyasa sosyalizminin "sosyalizm" olduğunu söyleyebilmek mümkün değil, fakat piyasacı sosyalizme kolayca "kapitalizm" diyebilseydik, zaten tartışacak konu kalmazdı.

PİYASACI SOSYALİZM KAPİTALİZM MİDİR?

Kapitalizm, büyük üretim araçlarının (fabrikalar, topraklar, makineler, sermaye vb) sermayenin elinde bulunduğu ve üretimin amacının kâr olduğu bir düzendir. Amaç kârı azamileştirme ve sermaye birikimidir. Devletin rolü "piyasaların" işlemesini garantiye almaktır.

Piyasacı sosyalizmde ise büyük üretim araçları sosyalizmde olduğu gibi kamusal mülkiyet altındadır fakat kapitalizmde olduğu gibi piyasa kurallarına göre işlerler. Kaynak dağılımı, üretim kararları sosyalizmdeki gibi "merkezi" olarak (planlama) değil, piyasa faktörleriyle (fiyatlar, rekabet vb) belirlenir.

Yine piyasacı sosyalizmi, "devlet kapitalizmi" olarak tarif edenler de vardır. Anımsanacağı gibi Tansu Çiller başbakanlığı sırasında Türkiye'de devletin ekonomideki ağırlığına vurgu yaparak, Türkiye için "son sosyalist ülke" demişti. Bu durum yalnız Tansu Çiller'in değil, birçoklarının kafasını karıştırmaktadır. Oysa esas olan bu kurumların hangi sınıfın çıkarlarına hizmet ettiğidir.

KOMÜNİST PARTİLER REFORMLARI NASIL KARŞILADI

Çin Komünist Partisi ve Vietnam Komünist Partisi, Küba reformlarını "doğal ve gecikmiş bir adaptasyon" olarak değerlendirdiler. Bu partilere göre Küba'nın katı merkeziyetçi, planlı ekonomi modelinin esnetilerek özel sektöre alan açılması "üretici güçlerin gelişimi için bir zorunluluk".

Avrupa ve Latin Amerika'daki bazı komünist partiler ise reformlara daha temkinli ve kaygılı yaklaşıyor. Reformların özel bankalara izin vermesi, yabancı yatırımların önünü açması ve "girişimcilerin" birden fazla şirket kurmalarına (üst sınır belirtilmiyor) olanak tanıması, bu çevrelerde "kapitalist restorasyon" kuşkusu doğuruyor.

Bazı komünist partiler, Küba Komünist Partisi liderliğine "güvendiklerini" ifade ediyorlar ve "ne yaptıklarını bildiklerini" söylüyorlar. Onlara göre reformlar, "kuşatma altındaki kalenin hayatta kalabilmek için son hamlesi".

Diğer yandan Küba Komünist Partisi içinde de herkesin reformlar konusunda Bermudez'in düşüncelerini paylaştığını söylemek mümkün değil. Raul Castro'nun başlattığı ve Bermudez'in sürdürdüğü "lineamientos" (ekonomik ve sosyal politika kılavuzu) hareketine muhalefet edenler, reformların kapitalist restorasyona zemin hazırlayacağından endişe ediyorlar.

NE OLACAK?

Daha önce de belirttiğimiz gibi sonucu yine Küba'daki "sınıf mücadelesi" belirleyecek. Konu henüz çok taze olduğundan ve muhtemelen birçok yazar "aceleci" davranmak istemediğinden "ne olacağına" ilişkin çok öngörü yok.

Sosyalistlerin sık kullandığı bir tartışma platformu olan reddit.com üzerindeki yorumlara bakıldığında, birçok insanın kafasının karışık olduğu gözleniyor. Bir yorumcu "Neler olduğundan emin değilim çünkü haberler çok yeni fakat bu Küba'da sosyalizmin bittiği anlamına gelebilir mi?" diye sorarken, bir başkası "Yapmak zorunda olduklarını yapıyorlar, ABD ablukası onları açlığa sürüklemeseydi, yapma gereksinimi duymazlardı" diyor.

Oysa Bermudez konuşmasında, bu reformları ABD'nin zorlamasıyla yapmıyoruz, bunlar yapılması gereken reformlardı, ABD ablukası sıkılaşmasaydı da yapacaktık demişti.

Bazı yorumcular reformların Küba'nın "hayatta kalmasına" yardımcı olacağını savunurken, diğerleri "kübalı emekçilerin yaşam koşullarını daha da kötüleştireceğini" düşünüyor. Bazı yorumcular Küba reformlarını NEP'e, diğerleri perestroikaya benzetiyorlar. "Kurtuluş umudu" diyen de var, "çöküş" diyen de.

Görüldüğü gibi tartışmalar reformların "kuramsal" içeriğinden çok, "pratik" gerekliliği üzerine yoğunlaşıyor. Örneğin bir yorumcu "Küba için başka seçenek göremiyorum, açlıktan öldüklerinde zaten ortada sosyalizm kalmayacaktı, şimdi en azından bir şansları var" diyor.

Son olarak Küba'nın ne yaparsa yapsın ABD'nin ablukasını gevşetmeyeceğini, Trump'ın Küba'ya Çin ve Vietnam'da olduğu gibi Komünist Parti liderliğinde kapitalizme geçmesine izin vermeyeceğini düşünenler var.

People's World'ün genel yayın yönetmeni C. J. Atkins, "Devlet kapitalizmi, sosyalist piyasa ekonomisi, Yeni Ekonomik Politika - Küba Devrimi'nin destekçileri veya eleştirmenleri hangi terimi kullanmak isterse istesin, bu ülkede önerilen acil reformların sosyalist sisteminde büyük değişiklikler getireceği açıktır" diyor.

Atkins, Bermudez'in konuşmasını, Deng Xiaoping'in 1984 yılında Çin'in piyasacı reformları sırasında yaptığı konuşmaya benzetiyor. Atkins'e göre "Bu, tarihi bir dönüşümün başlangıcı olabilecek bir adım; ancak bu önlemlerin nasıl uygulanacağı, uygulanıp uygulanmayacağı ve nihayetinde kimin fayda sağlayacağı hala açık bir soru işareti".

Havana Üniversitesi'nden ekonomist Liu Mok, Juventud Tecnica'da yayınlanan "Küba için başka alternatif var mı?" başlıklı makalesinde, krizden çıkışın tek yolunun özel sermaye birikiminin kapsamını genişletmek veya devlet işletmelerini yatırımcılara açık anonim şirketlere dönüştürmek olmadığını söylüyordu.

Mok, "devlet işletmelerini karar alma gücünün nihayetinde en çok sermayeye sahip olana bağlı anonim şirketlere dönüştürmek yerine, işçiler tarafından demokratik olarak yönetilen işletmelere doğru ilerleyebiliriz" diyordu.

Önümüzdeki günlerde bu konuda daha çok yazı yayınlanacağından eminiz. Umalım ki bu tartışmanın amacı “suçlu aramanın” ötesine geçsin, gerçek bir özeleştiriye evrilsin ve sosyalizmin geleceğine ışık tutsun, yol göstersin.

Komünistler nerede? Küba rejiminin en büyük ekonomik dönüşümü karşısında militanların sessizliği (25 Haziran 2026)

Aşağıda anti-komünist bir internet yayın organı olan CiberCuba'da dün (24 Haziran 2026) Iván León imzasıyla yayınlanan bir yazı yer alıyor. 2014 yılında İspanya'da (Valencia) Kübalı anti-komünist sürgünler Luis Flores ve Luis Manuel Mazorra tarafından örgütlenen CiberCuba, Cubadebate web sayfasına alternatif olma iddiasındadır.

Iván León, makalesine oldukça provokatif bir başlıkla başlıyor: "Komünistler nerede"? Küba rejiminin en büyük ekonomik dönüşümü karşısında militanların sessizliği.

Yazısına, "Sosyalizmi savundular, ideolojik olarak kapitalizme karşı savaştılar ve "devrim" adına yapılan fedakarlıkları haklı çıkardılar. Bugün, rejim en büyük liberal reform dalgasını hayata geçirmeye çalışırken, komünistlerin sessizliği itaat, ideolojik inanç ve bir neslin mirası hakkında rahatsız edici soruları gündeme getiriyor" diye devam ediyor.

León, hepimizin kafasını kurcalayan soruları dillendiriyor: "Otuz yıl önce birisi Küba'da özel bankaların kurulmasını önerseydi, muhtemelen kapitalist bir restorasyonu savunmakla suçlanırdı. Eğer devlet şirketlerinin hisselerinin alım satımını, büyük özel işletmelerin genişlemesini veya fiyatların serbestleştirilmesini savunmuş olsaydı, "devrimin" ideolojik düşmanı olarak etiketlenirdi. Eğer ülkenin ayakta kalabilmesi için piyasa mekanizmalarına ihtiyacı olduğunu öne sürseydim, kapitalizmin kötülükleri ve sosyalizmin erdemleri hakkında uzun uzun nutuklar dinlerdim. Günümüzde bu önlemler bizzat rejim tarafından dayatılıyor. Komünistler ise sessiz kalıyor".

Bu eleştirilere kim ne diyebilir? Hangisi yanlış?

León makalesini şöyle sürdürüyor: "Ulusal Meclis yakın zamanda, özel finans kuruluşları, anonim şirketler, yabancı yatırımların genişletilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin esnekleştirilmesi ve on yıllarca resmi propaganda tarafından piyasa mantığıyla ilişkilendirilen diğer mekanizmaları

içeren 176 ekonomik dönüşümü onayladı. Öne çıkan şey sadece reformların içeriği değil. Dikkat çeken şey, nesiller boyunca tam tersini savunma misyonunu üstlenmiş olan saflar içinde ideolojik bir tartışmanın görünür olmamasıdır".

Biz de böyle düşünmüyor muyuz? Küba Komünist Partisi içinde bu reformlardan haz etmeyenler olduğunu biliyoruz, fakat neden kimse ağzını açmıyor? Parti disiplini mi? Eğer bu reformların Küba'da kapitalizmin restorasyonuna yol açacağına inanıyorlarsa, "parti disiplini" uğruna buna sessiz mi kalacaklar? Bu arada Meclis'te reform paketinin "oy birliği" ile geçtiğini de unutmayalım. Özel bankalara, sermayeyi devletle eşit aktörler olarak gören anlayışa bugün karşı çıkılmayacaksa, ne zaman karşı çıkılacak?

León kışkırtıcı sorularına devam ediyor:

"Eğer bu reformlar gerekliyse, neden daha önce uygulanmadı? Eğer piyasa ekonomisi ülkeyi kurtarmak için gerekli araçları içeriyorsa, neden on yıllarca bu ekonomi kınandı? Eğer özel yatırım artık stratejik bir zorunluluksa, yıllarca pazarlık konusu olmayan ilkeler ne olacak"?

Son sorusu ise gerçekten çok can acıtıcı: "Eğer 67 yıl iktidarda kaldıktan sonra, meşruiyetlerini üzerine inşa ettikleri ekonomik ve ideolojik temelleri değiştirenler, Küba devriminin ta kendisiyseler, hayatlarının önemli bir bölümünü onları savunmaya adayanlar ne düşünecek"?

Buradaki "hayatlarının önemli bir bölümünü onları savunmaya adayanlar" arasında ben de varım, biz de varız. Canımız çok yanıyor. Berlin Duvarı yıkılırken, Kremlin'den bayrak indirilirken yaşadıklarımızı bir kez daha yaşıyor olmanın acısını çekiyoruz.

Bermudez kapitalist restorasyon eleştirilerini yanıtladı (26 Haziran 2026)

Küba Devlet Başkanı Miguel Díaz-Canel Bermudez, 25 Haziran 2026'da Radio Habana Cuba'nın sorularını yanıtladı. Komünistlerden gelen kapitalist restorasyon eleştirileri karşısında "reformları" savunan Bermudez, hükümetin teşvik ettiği ekonomik dönüşümleri onayladı ve Amerika Birleşik Devletleri ile herhangi bir dayatma olmaksızın diyaloğa girme isteğini yineledi.

Dün gece Telenoticias adlı ana haber programında yayınlanan, Havana'dan gazeteci Roberto Cavada ile yaptığı bir sohbette Bermudez, geçen hafta açıklanan ekonomik dönüşümler hakkında sorulan sorulara yanıt olarak, bunların Devrimi korumayı amaçladığını ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından uygulanan yoğunlaştırılmış ekonomik, ticari ve mali abluka karşısında sosyal kazanımları korumak için ülkenin değişmeden kalamayacağını savundu.

"Zaman değişti, jeopolitik değişti ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Küba'ya yönelik saldırganlığı yoğunlaştı; aynı kalamayız, dönüşüm geçirmeliyiz" dedi.

Ayrıca, Devrim lideri Fidel Castro'nun her zaman kriz zamanlarında düşünceden veya yaratıcılıktan vazgeçmemenin, zorluklarda büyüme ve gelişme fırsatları bulmanın gerekli olduğunu savunduğunu hatırlattı.

Díaz-Canel ayrıca, sadece yabancı yatırımcıların değil, adada ve diğer ülkelerde yaşayan Kübalıların da katılımıyla, yabancı yatırım ve dış ticaret için daha fazla esneklik ve kolaylaştırmadan bahsetti.

Küba Devlet Başkanı, yabancı yatırımları desteklemenin ve aynı anda devlet veya özel sektördeki Küba vatandaşlarının yatırımlarını desteklememenin mantıklı olmadığını vurguladı.

Diaz-Canel ayrıca, dönüşümlerin temel unsurlarından birinin, şu anda kalkınmayı sınırlayan ve ticareti, yatırımı veya tarımsal üretimi yeterince kolaylaştırmayan bankacılık ve finans sisteminin reformu olduğunu belirtti.

Bu çarpıtmalardan çoğunun, abluka nedeniyle dayatılan "kuşatılmış ülke" kavramıyla yakından ilgili olduğunu belirten Bermudez, hükumetinin savunduğu önerilerin, olumsuzluklarla dolu bir ortamla başa çıkmak için zaman içinde geliştirilen fikirlerin sonucu olduğunu açıkladı.

Díaz-Canel, Küba'nın sosyal kazanımlarının kutsal olduğunu ve hiçbir ailenin veya topluluğun dezavantajlı durumda bırakılamayacağını savundu.

Bu bağlamda, tüm Küba vatandaşlarının erişebileceği ve yüksek kalite standartlarına sahip evrensel bir ücretsiz sağlık ve eğitim sisteminin varlığını sürdüreceğinin güvencesini verdi.

Küba lideri, aynı vizyonun kültür, spor ve sosyal güvenlik gibi alanlarda da korunacağını sözlerine ekledi.

“Daha güçlü bir ekonomiyle, Devrimin geliştirdiği bu muazzam sosyal adalet çalışmasını sürdürmek ve hatta genişletmek için daha fazla olanak olacaktır”.

Küba'nın bağımsız, egemen ve sosyalist bir ülke olduğunu ve halkının hak ettiği refaha ulaşmak için çalışmaya devam edeceğini yineledi.

Küba Devlet Başkanı, yatırımcılar için yasal güvence sağladı ve ülkenin bu yönde daha da ilerlemesi gerektiğini vurguladı. Bu bağlamda, devam eden dönüşümlerin, özellikle imtiyazlar konusunda, yasal çerçevenin genişletilmesini gerektirdiğini belirtti.

Küba'nın şu anda uygulamakta olduğu değişikliklerin Amerika Birleşik Devletleri'nin baskısına bir yanıt olduğunu reddetti ve bu konuyla ilgili bilgilerin manipüle edildiğini savundu.

Bu önlemlerin uzun bir süre boyunca yürütülen tartışmalar ve analizlerin sonucu olduğunu belirtti.

"Baskı altında olduğumuz bu durum, karar alma süreçlerini hızlandırmamıza yol açıyor; çünkü ülkemizin egemenliğini ve bağımsızlığını tehlikeye atmadan bu baskıların üstesinden gelmenin

yollarını arıyoruz. Egemenliğimiz ve bağımsızlığımız da halkımızın kararlarına bağlıdır".

Bununla birlikte, düşmanın her zaman bu kararları kendi zaferleriymiş gibi göstermenin yollarını aradığını da sözlerine ekledi.

Díaz-Canel, dönüşümleri halkın istişare sürecinden doğan bir egemenlik uygulaması olarak tanımladı. Ona göre bu yurttaş katılımı artık önlemlerin uygulanmasında ve bunların yürütülmesinin halk tarafından denetlenmesinde somutlaşmalıdır.

Dönüşümlerin uygulanmasında ve halkın bu dönüşümler üzerindeki denetiminde halkın katılımının sağlanması gerektiğini vurguladı.

Ekonomik, politik ve uluslararası konuların ele alındığı röportajda Díaz-Canel, Küba'da devam eden değişikliklerin, özellikle genç nesiller olmak üzere, halkın fırsatlarını genişletmeyi amaçladığını belirtti.

Küba Devlet Başkanı ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri ile yürütülecek her türlü diyalog sürecinin karşılıklı saygıya dayanması ve herhangi bir dayatma veya ön koşul olmaksızın gerçekleşmesi gerektiğini yineledi.

Küba ve Dominik Cumhuriyeti arasındaki tarihi bağların altını çizen yetkili, adanın farklı zamanlarda aldığı dayanışma ifadeleri için minnettarlığını dile getirdi.

Cumhurbaşkanı ayrıca gençlerin göçü konusuna da değinerek, bunun sadece Küba'ya özgü bir durum olmadığını, aksine birçok ülkede görülen bir olgu olduğunu belirtti.

Bu bağlamda, ulusal kimliğin korunmasının önemini vurguladı ve Küba'nın ABD ile nihai siyasi bütünleşmesini ülkenin karşı karşıya olduğu sorunlara çözüm olarak sunan önerileri sorguladı.

“Amerika Birleşik Devletleri'ne ilhakla Küba'nın geleceği yok”.

Amerika Birleşik Devletleri, tamamen bağımlı bir Küba'yı hedeflediği için yaptıklarımızı asla anlamayacak veya kabul etmeyecektir, diye vurguladı.

Devlet başkanı yaklaşık bir saat süren röportajda, "Ülkede kapitalist bir restorasyon arayışında değiliz, aksine bugün uluslararası alanda yaşadığımız son derece olumsuz koşullar altında ve Beyaz Saray'ın Küba'ya yönelik politikası sonucunda sosyalist yapılanmanın iyileştirilmesini hedefliyoruz" dedi.

KAYNAK: PRENSA LATINA

Not: Açıkçası gazeteci Cavada'nın mesela özel bankalarla sosyalist inşanın nasıl bağdaştırıldığını veya devrimle Küba'dan kovulan ve çoğu Miami'de üslenen sermayenin bu reformlarla ülkeye davet edilmesini nasıl haklı çıkarttığını sormasını beklerdik. Fakat yine de komünistlerin eleştirilerinin dikkate alındığını görmek umut verici.

Küba Devrimi yaşamaya devam edecek (27 Haziran 2026)

Dün (26 Haziran 2026) Hamza Shehryar, CounterPunch'da yayınlanan bir makalesinde Küba'daki son gelişmeleri "tarihsel" bağlam içinde değerlendirdi. Aşağıda makalenin geniş bir bölümünü sunuyoruz.

Son birkaç aydır, Amerika Birleşik Devletleri'nin başkomutanı tarafından Küba halkına uygulanan şiddet ve vahşet, kıyamet boyutlarına ulaştı.

1 Mayıs'tan (2026) itibaren ABD, sadece Küba ile ekonomik ilişkiler sürdürdükleri gerekçesiyle yabancı şirketlere yaptırım uygulamaya başladı. Bu, ABD ile hiçbir şekilde bağlantısı olmayan uluslararası şirketlerin bankacılık kısıtlamalarıyla, dolar işlemlerinden dışlanmayla, ekonomik misillemeyle karşı karşıya kalabileceği ve hatta sadece Küba ile ticaret yaptıkları için ABD tarafından varlıklarının dondurulabileceği anlamına geliyor. Sonuç olarak, büyük Avrupa şirketleri risklerin çok yüksek olması nedeniyle sözleşmelerini ve hizmetlerini iptal ediyor.

Trump'ın tırmandırdığı yaptırımlar yeni olsa da, temelleri 1960'ta, Fidel Castro, Che Guevara ve yoldaşlarının Fulgencio Batista'nın acımasız diktatörlüğünü devirip sosyalist bir devlet kurmalarından kısa bir süre sonra ambargonun ilk kez uygulanmasından bu yana bir şekilde mevcuttu. Devrim, öncelikle ezilenlerin, işçilerin ve topraksız köylülerin haklarını ön planda tuttu. Bu insanlar daha önce Batista'nın ABD destekli rejimi altında muazzam bir zulüm altında ezilmişlerdi. Bu nedenle Devrim, her yıl giderek artan yaptırım rejiminin gazabıyla karşı karşıya kaldı.

Amerika'nın Küba'ya yönelik vahşetinin son adımlarından biri de, Miami'de yaşayan Küba doğumlu kapitalistlere ait iki uçağı düşürdüğü gerekçesiyle Raúl Castro hakkında suç duyurusunda bulunulması oldu. Bu kişiler, Küba hükumetini devirmeyi amaçlayan "Kurtarıcı Kardeşler" adlı terörist grubun üyeleriydi. Daha önce başarısız Domuz Körfezi çıkarması da dahil olmak üzere Küba'ya yönelik birçok saldırı planına karışmış olan CIA ajanı ve grubun kurucusu José Basulto,

"Amerika Birleşik Devletleri tarafından terörist olarak eğitildiğini" söyleyerek kötü bir şöhrete sahip olmuştu. Şu anda 94 yaşında olan Castro'ya yöneltilen bu suçlamalar, uçakların düşürülmesinden otuz yıl sonra geldi. Bu suçlamalar, Trump, Dışişleri Bakanı Marco Rubio ve hızla gerileyen Amerikan İmparatorluğu'nun başında bulunan yönetimin geri kalanının, bir işgal için rıza üretme çabalarının yenilenmiş bir örneğini temsil ediyor.

Aslında, Trump'ın zaten korkunç olan ablukayı daha da tırmandırmasının devrimci hükumeti henüz devirememiş olması dikkat çekicidir. ABD başkanının sırf zulüm olsun diye uyguladığı zulüm, adanın ve 10 milyondan fazla nüfusunun daha önce hayal bile edilemeyen acılar çekmesine neden oldu. Küba'nın mevcut krizi, Ocak ayında Venezuela Devlet Başkanı Nicolás Maduro'nun yasadışı bir şekilde kaçırılmasıyla daha da ağırlaşan bu yoğunlaştırılmış kuşatmanın doğrudan bir sonucudur. Maduro'nun hükumeti, Küba'nın üretemediği petrolü sağlıyordu – ta ki Maduro, Washington'ın Latin Amerika'daki bitmek bilmeyen darbelerinden birinde devrilene kadar.

Sonuç olarak, günlerce süren elektrik kesintileri yaşanıyor. Adanın tamamı açlık çekiyor çünkü hayatta kalmak için yeterli yiyecek yok. İnsanlar, on yıllardır onarım görmemiş, harap ve içi boşaltılmış binalarda yaşıyor. Küba hastaneleri ve ünlü sağlık sistemi –dünya çapında enternasyonalistlere ve sosyalistlere ilham veren Devrimin birçok başarısı arasında en önemli unsur– kaynak ve temel ekipman eksikliği nedeniyle artık işlev göremez durumda. Ameliyatlar süresiz olarak ertelendi. Solunum cihazı yok, bu da doktorların yeni doğan bebeklere hayatta kalma şansı vermek için elle oksijen pompalamalarına neden oluyor; çoğu zaman da hayatta kalamıyorlar. Mart ayında Küba hükumeti, ameliyat bekleyen 96.387 kişinin olduğunu, bunların 11.193'ünün çocuk olduğunu tahmin etti. Devrimden bu yana Küba, bölgedeki en yüksek yaşam beklentisi oranlarından (yakın zamana kadar ABD'ninkini bile geride bırakıyordu) ve en düşük bebek ölüm oranlarından bazılarını korudu. Bu ölçütler de şimdi çöküyor.

ABD'nin hedefli zulmü nedeniyle bebek ölüm oranı hızla yükseldi. Ekonomik ve Politika Araştırma Merkezi'nin yakın tarihli bir çalışması, Küba'da bebek ölüm oranının 2018'de 1000 canlı doğumda 4'ten 2025'te 9,9'a yükseldiğini, yani %148'lik bir artış olduğunu ortaya koydu. Yazarlar, ABD yaptırımlarının "Küba'daki mevcut ekonomik ve insani krizin birincil nedeni olma olasılığının çok yüksek" olduğu sonucuna vardılar. Durum kıyametvari. Bu, yeni-sömürgeciliğin ve emperyalizmin korkunç çizmesi altında olanların içinde bulundukları kasvetli gerçeği yansıtıyor: Gazze'de açlıktan ve ardından iç organlarının parçalanmasından ölen kadın ve çocukların yanmış bedenlerinin küllerinden inşa edilmiş bir dünya; zulmün hüküm sürdüğü sefil bir Sosyal Darwinizm.

Küba halkının şu anda Trump tarafından maruz kaldığı dehşet verici olaylar şiddet açısından eşi benzeri görülmemiş olsa da, bunların 1960'tan beri uygulanan zehirli kuşatmanın devamı olduğunu tekrarlamakta fayda var. Obama dönemindeki kısa ve yetersiz bir yumuşama dönemi hariç, o zamandan beri her ABD yönetimi bu kuşatmayı sürdürdü. 1960'ta Castro ve 26 Temmuz Hareketi, Küba halkını –birçok Latin Amerika diktatörü gibi emperyalistler tarafından desteklenen– bir despotun boyunduruğundan başarıyla kurtardığında, ABD bunu kaldıramadı. Kısa süre sonra, CIA yeni kurulan devrimci hükumeti devirmeye çalıştı ve bu da 17 Nisan 1961'deki meşhur başarısız Domuz Körfezi çıkarmasıyla sonuçlandı. Plan muazzam bir başarısızlıktı. İşgalciler karaya iner inmez neredeyse tamamen durduruldu. ABD ve CIA son derece utanç verici bir duruma düştü.

O zamandan beri ABD, Küba'ya uyguladığı yasadışı ablukayı sürdürdü ve tırmandırdı. Bu da adanın ABD pazarlarına erişimini sürdürmek isteyen herhangi bir ülkeyle normal ticaret yapmasını fiilen engelledi. Bu, istediğini elde edemediğinde oyuncaklarını fırlatan haydut bir imparatorluğun ders kitabı niteliğinde bir örneğidir; ancak fırlattığı oyuncaklar ölümcül yaptırımlardır. Bu ablukanın barbarlığı, etkilerinin tamamen sembolik kalmasını sağlamak üzere yapılandırılmış bir kurum olan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda her yıl oylanmaktadır. İsrail ve Amerika Birleşik Devletleri hariç, dünyanın geri kalanı neredeyse her yıl bu barbarca kuşatmayı sona erdirmek için oy kullanmaktadır. Ancak ablukaya rağmen, Küba devrimden sonraki yıllarda gelişti. Bunu, emsali görülmemiş şekillerde yaptı.

İşçi sınıfının çıkarlarını kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin çıkarlarından üstün tutan bir hükumetin öncülüğünde ve Nikita Kruşçev yönetimindeki Sovyetler Birliği'nin mali ve siyasi desteğiyle Küba muazzam kazanımlar elde etti. Bu başarıların büyüklüğünü anlamak için, devrim öncesi Küba'nın vahim gerçekliğine kısaca göz atmak önemlidir.

1959'dan önce ülke, 1952'de ABD destekli bir darbeyle iktidara gelen yozlaşmış bir diktatör tarafından yönetilen bölgesel bir seks turizmi merkeziydi. 27 yaşındaki Fidel Castro, 1953'teki dönüm noktası niteliğindeki mahkeme savunması "Tarih Beni Aklayacak" da, bu sistemik şiddeti gözler önüne serdi. Küçük çiftçilerin büyük çoğunluğunun sürekli olarak sürüldüğünü, verimli toprakların yabancıların elinde toplandığını ve kamu hastanelerinin siyasi yolsuzluğun araçlarına dönüştürüldüğünü, binlerce çocuğun ise her yıl temel hijyen ve tıbbi olanaklardan tamamen yoksunluk nedeniyle öldüğünü ayrıntılı olarak anlattı. 1 Ocak 1959'da Batista, Dominik Cumhuriyeti'ne kaçarak 300 ila 400 milyon dolar arasında kamu parasını özel banka hesaplarına aktardı. Küba tamamen yoksul kaldı, ancak bu mali yıkımın ortasında yeni bir şafak doğdu.

Geçen otuz beş yıldan fazla bir sürede Küba, ambargonun muazzam ağırlığına rağmen eşitlikçi ve ilerici bir yönetim örneği olarak öne çıktı. Yakın zamana kadar ülke, Amerika Birleşik Devletleri'nden daha yüksek ortalama yaşam beklentisine ve daha düşük bebek ölüm oranına sahipti. Devrimden bu yana tüm sağlık hizmetleri tamamen ücretsiz kaldı ve Kübalı doktorlar küresel sağlık misyonlarında çok önemli bir rol oynadı. 2015 yılında Küba, HIV ve sifilisin anneden çocuğa bulaşmasını başarıyla ortadan kaldıran dünyadaki ilk ülke oldu .

Bu, adanın biyoteknoloji alanındaki başarılarının sadece buzdağının görünen kısmıdır. Bu başarılar arasında CIMAvax-EGF gibi ileri evre küçük hücreli olmayan akciğer kanseri için öncü tedavi edici aşıların geliştirilmesi de yer almaktadır. ABD yaptırımları Küba'nın yabancı COVID-19 aşılarını edinmesini engellediğinde, yerli bilim insanları kendi yerel versiyonlarını geliştirdiler, sonraki virüs dalgaları gelmeden önce nüfusunun neredeyse tamamını aşıladılar ve ardından bu aşıları Küresel Güney'deki çeşitli ülkelere ihraç ettiler. Michael Moore'un 2007 yapımı "Sicko" filmi, Küba'nın tıp alanındaki büyük ilerlemelerini belgeliyor ve bunları ABD'deki parazit, kâr amaçlı sistemle keskin bir şekilde karşılaştırıyor.

Bugün, 23 tıp fakültesi hem vatandaşlara hem de yurtdışından gelen öğrencilere tamamen ücretsiz eğitim veriyor. Sonuç olarak, Küba dünyanın en yüksek doktor-nüfus oranlarından birine sahip: 1000 vatandaşa 8'den fazla doktor düşüyor; bu oran ABD veya İngiltere'deki oranın iki katından fazla . Eğitim alanında ise rakamlar daha da çarpıcı. 1958'de Küba'daki çocukların yarısı hiç okula gitmiyordu. Bugün ülke %99,7'lik bir okuryazarlık oranına sahip. Aslında, Castro'nun acil girişimlerinden biri olan ülke çapındaki büyük bir okuryazarlık kampanyası sayesinde okuryazarlık oranı 1962'de %96'ya yükselmişti.

Özetle, Küba, eşitsizlik, ırkçılık, yoksulluk ve sistematik özelleştirme ile tanımlanan Batılı elitlerin oyun alanından, acımasız bir ambargoya ve bunun sonucunda ortaya çıkan ciddi yıllık kıtlıklara rağmen, ilerici yönetimin gerçek bir modeline hızla dönüştü. Ancak, Washington'a başarıyla meydan okuyan her devlette olduğu gibi, bu meydan okuma aşırı yapısal misillemeyle karşılandı. Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ardından koşullar vahim bir hal aldı. Berlin Duvarı'nın yıkılması Batı medyasında sürekli olarak zincirlerin kırılmasının muzaffer, tarihi bir anı olarak çerçevelenirken, Üçüncü Dünya'nın büyük çoğunluğu için SSCB'nin dağılması bir felaketti.

Bu darbe, özellikle ABD yaptırımlarını aşmak için doğrudan Sovyet ticaretine bağımlı olan ülkelerde en şiddetli şekilde hissedildi. Küba ağır bir darbe aldı ve hükumet hayatta kalabilmek için

kapılarını uluslararası turizme açmak zorunda kaldı. Bu ekonomik yeniden yapılanma, hızla orijinal sosyalist projeye yabancı sınıf dinamikleri ve eşitsizlikler doğurdu ve otuz yıl önce yabancı elitlere hizmet etmenin utancından kurtulmuş bir nüfusu, temel ihtiyaçlarını karşılamak için bir kez daha zengin tatilciler için çalışmaya zorladı. Jon Alpert'in " Küba ve Kameraman" belgeseli, bu değişimin ve yol açtığı yabancılaşmanın yürek burkan gerçekliğini yakalıyor.

Ancak devrimci öz hiçbir zaman tamamen sönmedi. Küba, Özel Dönemin en kötü aşamasını başarıyla atlattı ve yüzyılın başında koşullar istikrara kavuşmaya başladı. Küba ekonomisini turizm ve tıbbi ihracat etrafında yeniden yapılandırarak ve Rusya, Çin ve Venezuela ile yeni ticaret ilişkileri geliştirerek yeni bir denge kurmayı başardı. 1989 öncesi dönemin maddi güvenliğini tam olarak geri kazanamadı, ancak egemenliğini, uluslararası taahhütlerini ve sosyalist altyapısını korudu.

2015'ten itibaren, Obama yönetimi altında, Washington ve Havana tarihi bir yumuşama dönemine girdi. ABD nihayet Küba'yı Terörizmi Destekleyen Devletler listesinden çıkardı ve Barack Obama adayı ziyaret ederek Raúl Castro ile doğrudan görüştü. Ekonomik baskının bu şekilde gevşemesi, sıradan Kübalıların günlük yaşam koşullarında anında ve somut bir iyileşmeye yol açtı. Ancak kısa süre sonra, Amerikalı seçmenler Donald Trump'ı başkan olarak seçmeye karar verdi.

Trump, Oval Ofise girer girmez yumuşama sürecini derhal sonlandırdı, Küba'yı Terörizmi Destekleyen Devletler listesine yeniden aldı ve ekonomik baskıyı sıkılaştırdı. Joe Biden 2021'de göreve geldiğinde, Obama dönemindeki temel seviyeye ilişkileri geri getirmeyi açıkça reddetti ve görevden ayrılana kadar ekonomik baskıyı sürdürdü. Küba'yı terörizm listesinden son anda çıkarma girişimi, Trump tarafından iktidara döndüğü ilk gün anında geri alındı.

O zamandan beri Trump ve Marco Rubio, ablukayı benzeri görülmemiş, boğucu seviyelere çıkardı. ABD'nin Venezuela'daki son yasadışı operasyonu ve Maduro'nun kaçırılması, Küba'yı başlıca petrol kaynağından mahrum bıraktı. Kendi petrolünü üretemeyen adanın enerji şebekesi çöküyor ve halkı kıyamet benzeri koşullar altında acı çekiyor. İran'la savaşı sona erdirecek bir anlaşma resmen imzalandığında bir işgal yaşanabilir. Yapısal olarak, bunu durduracak çok az şey var.

Olasılık hesaplamalarına sürekli meydan okuyan tek bir ülke varsa, o da Küba'dır. Bugün bile Trump'ın, adanın ve hükümetinin bu yoğunlaşan abluka şiddeti karşısında henüz pes etmemesinden dolayı hayal kırıklığına uğradığı söyleniyor. 11 milyon insanın neden açık bir isyan içinde

olmadığını anlayamıyor. Venezuela'daki parçalanmış siyasi manzaradan farklı olarak, ada halkının korumak için çok şey feda ettiği egemenlik ve onur için derin, halk tabanlı bir destek hala mevcut.

Dahası, Maduro'nun kaçırılmasına benzer bir operasyonun Havana'da başarılı olması son derece düşük bir ihtimal. ABD güvenlik devleti, Delcy Rodriguez gibi uysal bir ajanı saflarına katmayı başarsa bile, böyle bir figürün halk veya parti aygıtı tarafından hoş görülmesi çok düşük bir ihtimal. Batista benzeri bir vekilin adaya zorla dayatılması, neredeyse kesinlikle topyekün bir iç savaşı tetikleyecektir. Önümüzdeki ayların neler getireceğini tahmin edemem; sadece izleyebilir, umut edebilir ve dayanışma sunabilirim, durumun son derece tehlikeli olduğunun tamamen farkındayım.

Ancak, en kötü senaryo gerçekleşse bile – güneşin artık kesin olarak battığı Amerikan İmparatorluğu, altmış yılı aşkın süredir tasarladığı tek amacına nihayet ulaşsa ve Küba hükumetini tamamen dağıtsa, adadaki sosyalizmi ortadan kaldırsa ve onu Latin Amerika'da Próspera gibi özgürlükçü imtiyazlı şehirler için parçalara ayrılmış bir başka kapitalist vasal devlete dönüştürse bile – Küba Devrimi'nin ruhu, Ekim Devrimi'nin ruhu gibi ölümsüz kalacaktır. Dünyanın dört bir yanındaki ezilmişler için başardıkları, onları hem fiziksel hem de psikolojik zincirlerden kurtardığı gerçeği, tarihsel hafızadan asla silinemez.

Dünyanın dört bir yanındaki mekanları süsleyen Che Guevara ve Fidel Castro'nun meydan okuyan imgeleri ve duvar resimleri gibi, daha iyi bir dünya hayal edenlerin zihinlerinde sağlam bir şekilde kök salmış olarak kalacaklar. Dünyanın güzelliğini sömürüp onu sefalete dönüştüren, sonsuz birikim adına hareket eden güçlere karşı mücadele devam edecek. Ve bu mücadele, onu tanımlayan Kübalı devrimcileri, yeryüzünün yoksullarına, daha koyu tenli insanlara direnişin asla boşuna olmayacağını gösterenleri her zaman hatırlayacak.

Dayanılmaz emperyalist baskıyla karşı karşıya kalan Küba, kapitalist restorasyona doğru ilerliyor (27 Haziran 2026)

Bu kez Kanada'dan "Communist Revolution" web sitesinde yayınlanan "Faced with unbearable imperialist pressure, Cuba moves towards capitalist restoration" başlıklı makaleden geniş bir özet sunuyoruz.

Jorge Martin 23 Haziran 2026'da yayaınladığı makalesinde, ABD emperyalizminin dayanılmaz baskısı karşısında, Küba Ulusal Meclisi'nin 18 Haziran'da olağanüstü bir oturumda bir dizi ekonomik öneriyi kabul ettiğini anımsatarak, "bu öneriler hayata geçirilirse, doğrudan kapitalizmin yeniden kurulmasına yol açacaktır" uyarısında bulunuyor.

Martin, Başkan Díaz-Canel'in 12 Haziran'da düzenlenen basın toplantısında kapsamlı ekonomik reformları duyurduğunu, 17 Haziran'da Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Kurulu'nun toplandığını ve ertesi gün, benzeri görülmemiş bir hızla, Ulusal Halk Gücü Meclisi'nin 176 önlemi onayladığını ve bu önlemlerin tamamı, uygulanmaları halinde, planlı ekonominin sonunu ve kapitalizmin yeniden kurulmasını ifade ettiğini söylüyor.

Martin'e göre "Alınan kararları analiz etmenin başka bir yolu yok. Bu, birkaç reform ya da piyasaya kısmi açılma meselesi değil. Küba'da kapitalist bir piyasa ekonomisinin tamamen yeniden kurulmasından bahsediyoruz. Sadece niceliksel değil, niteliksel bir sıçrama. Ve bunun çok ciddi ve tarihi sonuçları olacak".

KAPİTALİST RESTORASYON

Öncelikle onaylanan önlemleri açıklayarak başlayalım:

Devletin ekonomiyi planlamasının ve devlet tarafından kaynak tahsisinin sona ermesi, yerini "tüm

ekonomik aktörler (kamu ve özel) için politika sinyalleri"ne ve "piyasa sinyallerinin" önceliğine bırakması.

Dış ticaret tekelinin sonu.

“Sosyalist devlet işletmelerini hisse senedi veya öz sermaye payına sahip ticari şirketlere dönüştürmek” ve hem yerli hem de yabancı özel sermayenin bu işletmelerin hisselerini satın almasına olanak sağlamak.

Devlete ait işletmeler, yatırım politikalarına, faaliyet sektörlerine, çalışanlarının ücretlerine ve varlıklarının özel sektöre satışına ilişkin konularda tam özerkliğe sahip olacak; fiyatlarını maliyetlere göre belirleyecek ve kâr etmeyenler tasfiye edilecek.

Özel bankacılık ve finans sektörünün oluşturulması.

Yerli ve yabancı özel yatırımlara açık sektörlerin sınırsız genişlemesi.

Özel kişilerin arazi üzerindeki süresiz intifa hakkı.

Evrensel yardımların kaldırılması ve yerine savunmasız kişilere yönelik hedefli desteklerin getirilmesi.

İşten çıkarma kurallarının gevşetilmesi ve üç ila altı ay arasında sürecek bir işsizlik ödeneğinin getirilmesi.

Döviz kuru farklarını azaltmak için ulusal para biriminde ardışık devalüasyonlar gerçekleştirilmesi. Devalüasyona dayanamayan şirketler tasfiye edilecektir.

Özel şirketlerin 100'den fazla işçi çalıştırmasına izin verilmesi.

Gayrimenkul şirketlerinin konut alım satım işlemlerini gerçekleştirmesine izin verilmesi.

Yabancı yatırımcıların döviz cinsinden kazançlarına tam erişim sağlamalarına, ekonominin kısmen dolarize olduğu bir ortamda esnek bir şekilde faaliyet göstermelerine ve döviz piyasasına

erişimlerine olanak tanınması.

Cayos adalarında, Eski Havana ve Trinidad'ın tarihi bölgelerinde her türlü işletmenin faaliyet göstermesine izin verilmesi.

Ülkenin tüm turistik bölgelerinde gayrimenkul geliştirme faaliyetlerine izin verilmesi.

Fast-food zincirlerinin ülkeye yatırım yapmaya davet edilmesi.

Bunlar, diğer ciddi hususları da içeren onaylanmış önerilerden sadece bazıları. Listeye yalnızca bana en önemli görünenleri dahil ettim.

Bu kararları alanların niyetleri ve sözleri ne olursa olsun, pratikte bahsettiğimiz şey Küba'da kapitalizmin yeniden kurulmasıdır .

Ekonomik planlamanın kaldırılmasıyla birlikte, devlete ait işletmeler anonim şirketlere dönüştürülecek, kapitalist piyasa kurallarına tabi kılınacak ve ayrıca Küba ekonomisi üzerindeki küresel kapitalist piyasa baskısına karşı bir engel (kısmi ve büyük ölçüde zayıflamış olsa da, yine de bir engel) oluşturan dış ticaret tekelinin kaldırılması gerçekleştirilecek.

Önerilerde ayrıca, tüm işletmelerin (devlet ve özel) 'sosyal sorumluluk' göstermelerinin zorunlu olacağı belirtiliyor – Ulusal Meclis üyelerinden biri özel işletmelerin de 'sosyalist' olduğunu söyledi! – ve devletin kilit sektörlerdeki işletmelerde çoğunluk hissesine sahip olma hakkını saklı tuttuğu ifade ediliyor. Pratikte bunların hiçbirinin önemi olmayacak. Kapitalistler, toplumun tamamına yönelik ahlaki bir zorunluluk temelinde değil, kârı maksimize etme ihtiyacı temelinde hareket ederler; aksi takdirde rekabet onları iflasa sürükleyecektir.

Bu öneriler hayata geçirilirse, hem yerli hem de yabancı azınlık kapitalistlerin özel kârı, Küba ekonomisinin baskın itici gücü haline gelecektir.

Onaylanan önlemler, hem Bakan Marrero hem de Cumhurbaşkanı Díaz-Canel tarafından, ABD'nin saldırısındaki son tırmanıştan bağımsız olarak atılacak adımlar ve 'sosyalist modelin mükemmelleştirilmesi ve güçlendirilmesinin' bir parçası olarak sunuldu.

Ayrıca bu önlemlerin "üretken güçleri boğan düğümü çözdüğü" belirtildi... sanki sorun devlet mülkiyeti ve planlama değil de bürokrasi ve planlamanın yürütülme biçimindeymiş gibi.

Bu belki de en ciddi sorun. Son aylarda emperyalizmin dayanılmaz baskısı karşısında piyasaya verilen bu tavizlerin bazılarının kaçınılmaz olduğu, bunun da Küba ekonomisinin neredeyse tamamen boğulmasına yol açtığı savunulabilir. Ancak bu durumda, açıkça söylenmesi gereken şey, bu önlemlerin ileriye doğru bir adım olarak övülmesi veya sosyalizmin güçlendirilmesi olarak sunulması yerine, ciddi ve çok tehlikeli bir geri adım oluşturduğudur.

Bu baş döndürücü karar fırtınasının ortasında, Başkan Díaz-Canel ayrıca bu önlemler konusunda tavsiyede bulunmaları için "kritik" Kübalı ekonomistleri görevlendirdiğini de açıkladı. Bunlar arasında, yaklaşık 20 yıldır hem Küba Ekonomisi Çalışmaları Merkezi içinde hem de dışında Çin-Vietnam ortak yolunu, yani kapitalist restorasyonu savunan Omar Everleny ve Triana Cordoví de bulunuyor. Bu, tilkiyi tavuk kümesinin başına koymak gibi bir şey.

Ulusal Halk Gücü Meclisi'nde ve Parti Merkez Komitesi toplantılarında yapılan çeşitli konuşmalarda, önerilerin "diğer sosyalist ülkelerin, yani Çin ve Vietnam'ın deneyimlerinin incelenmesinden" kaynaklandığı açıklandı.

Açıkça belirtmek gerekirse, Çin ve Vietnam'da 'komünist' partilerinin liderliği kapitalizmi yeniden tesis etti. Bu durumlarda süreç on yıllar sürdü; Küba'da ise bunu günler ve haftalar içinde gerçekleştirmek istiyorlar.

Fark şu ki, Çin'de, büyük bir ülkede, muazzam bir ucuz işgücü rezervi ve güçlü bir devletle, kapitalist restorasyon sonunda ülkeyi ABD'nin hegemonyasına meydan okuyabilecek bir dünya gücüne dönüştüren egemen bir gelişmeye yol açtı. Çin kapitalist bir ülkedir ve devlet aygıtıyla ve yanlış adlandırılmış Komünist Parti ile yakın bağları olan bir avuç milyarderin çıkarları ekonomiye hakimdir ve milyonlarca insanın emeğinin sömürülmesinden faydalanmaktadır. Ancak en azından kendi politikasını belirleyen ve dünya pazarında ABD emperyalizmiyle eşit şartlarda rekabet eden bir kapitalist ülkedir.

Küba bu süreci tekrarlayabilecek durumda değil. Açık konuşmalıyız. Yabancı sermayenin Küba'nın kırılgan ekonomisine sınırsız ve denetimsiz akışı, çok kısa sürede ülkenin tamamen egemenliğine ve boyun eğmesine yol açacaktır. Ekonomik egemenliğin kaybını, er ya da geç, siyasi egemenliğin

kaybı izleyecektir.

Açıkça görülüyor ki, özellikle ekonomik etkileri nedeniyle, bu önlemlerden endişe duyanlar, Merkez Komite ve Ulusal Halk Gücü Meclisi içinde bile birçok kişi var. Örneğin, Partinin yönetim organının toplantısında Miriam Nicado, kabul edilen ekonomik önlemlerin "nüfus içindeki eşitsizlikleri artırabileceğini" ve "hatta belirli sektörlerde servetin daha da yoğunlaşmasına yol açabileceğini" açıkladı.

Sonuç olarak, önerileri desteklemek için Raúl Castro tarafından imzalanmış ve önerileri onaylayan bir mektup sunuldu. Böylece, devrimin tarihi liderliğinin –sakallı devrimcilerin egemenlik ve sosyal adalet vaadini yerine getirmek için kapitalizmi gasp edenlerin– tüm prestiji, tam tersini haklı çıkarmak için kullanıldı.

Çin'in Amerikan iş adamlarıyla birlikte kapitalist restorasyona giden yolu mu?
Bu önlemlerin olası bir açıklaması, Küba yönetiminin emperyalist askeri müdahaleyi ve rejim değişikliğini önlemek amacıyla (Çin tarzında) siyasi kontrolü elinde tutarak kapitalizmi yeniden tesis etmeye karar vermiş olması ve karşılığında yaptırımların kaldırılması için müzakerelerde bulunmuş olmasıdır.

Bu, son dönemdeki bir dizi hamle ve açıklamayla uyumlu olacaktır. Mayıs ayı sonunda, Amerikalı iş adamı ve Trump destekçisi Rhode Island valiliği adayı Vic Mellor, "Kübalı iş insanlarının daveti üzerine" Küba'yı ziyaret etti. Ziyareti sırasında Raúl Castro'nun torunuyla iki kez görüştü.

Mellor, AFP'ye verdiği demeçte , "Raúl [Rodríguez Castro] ile görüştüm ve Küba'yı iş dünyasıyla açma vizyonuna katılıyorum, bence Küba'nın buna ihtiyacı var, bence dünyanın da buna ihtiyacı var" dedi . "Bence ilerleme zamanı geldi, değişim zamanı geldi ve Raúl da buna inanıyor."

Küba Meclisi'nin kapitalizmin yeniden tesis edilmesini onaylamasının ertesi günü – Küba halkına danışılmamış ve neredeyse hiçbir açıklama yapılmamışken – Raulito, Abu Dabi'nin The National gazetesine özel bir röportaj vererek ABD ile "samimi bir ilişki" kurulması çağrısında bulundu. Devrim tarafından el konulan mülkler için Küba asıllı Amerikalılara tazminat ödenmesi konusunda bir anlaşmaya varılabileceğini de sözlerine ekledi.

TÜRKİYE SOLU NEDEN İLGİSİZ?

Küba Meclisi'nin geçtiğimiz hafta kabul ettiği "reform" paketi Türkiye'de çok ilgi görmese de, dünyada çeşitli boyutlarıyla tartışılmaya devam ediyor. Türkiye'de sol örgütlerin tabanlarına duyurmaktan kaçındığı kapitalist restorasyon, elbette üzerine konuşulmadığı için buharlaşmıyor. Türkiye solu SSCB'nin kapitalizme dönüş sürecindeki tutumunu Küba için de sürdürüyor.

Oldukça "gelenekçi" bir topluma sahibiz ve kuşkusuz "solumuz" da bu toplumun bir parçası. Her ne kadar "batıcı" bir Osmanlı entelektüeli olan Ziya Paşa "ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz" öğüdü vermişse de, toplumumuz "lafa bakmayı" tercih eder. Yani önemli olan Bermudez'in "ne yaptığı" değil, ne "dediğidir". Dolayısıyla Bermudez'in yaptıklarına değil, dediklerine bakan sol örgütlerimiz, "Küba'da işler yolunda" diye düşünüyor olabilirler.

Yine Osmanlı'dan miras "şuyuu, vukuundan beter" diye bir deyişimiz vardır. Olumsuz bir durumun "duyulmasının", o durumun "gerçekleşmesinden" daha vahim ve yıkıcı sonuçlar doğurabileceğine inanılır. Yani Küba'nın kapitalizme dönmesi o kadar kritik değildir, fakat bunun duyulması ve konuşulmasından çok korkulur.

Bütün dünyanın bir haftadır konuştuğu bir konuya solumuzun ilgisizliği ancak böyle açıklanabilir.

Yunanistan Komünist Partisi Küba'daki gelişmeleri değerlendirdi (27 Haziran 2026)

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi yayın organı Rizospastis'te 25 Haziran 2026 tarihinde Küba'da geçtiğimiz hafta yaşanan gelişmeler üzerine "Ekonomide ciddi riskler taşıyan değişiklikler oylamaya sunuldu" başlıklı bir makale yayınlandı. Aşağıda makalenin geniş bir özetini sunuyoruz.

Küba yönetimi geçen hafta çok ciddi ekonomik ve sosyal dönüşümler gerçekleştirdi (23 eksende kodlanmış toplam 176 madde). Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin olağanüstü toplantısının ardından, Ulusal Meclis, ekonominin tüm sektörlerini ilgilendiren ve Amerika Birleşik Devletleri'nin altmış yılı aşkın süredir uyguladığı barbarca abluka ve özellikle bu yılın Ocak ayından beri uygulanan ve halkı boğmaya başlayan enerji ablukasının yarattığı çok zor duruma bir yanıt olarak sunulan önlemleri onayladı.

Onaylanan önlemler, Küba Komünist Partisi'nin 6. Kongresi'nden (2011) sonra kabul edilen önceki yönlendirmelerin ve önlemlerin devamı niteliğindedir. Merkezi bir unsur, ekonominin tüm sektörlerinde yabancı özel sermaye yatırımlarının teşvik edilmesi ve kaynakların tahsisi için piyasa mekanizmalarının benimsenmesidir. Bunlar arasında en belirgin olanlar şunlardır:

Devlet işletmesi daha fazla özerklik kazanıyor ve özel işletme gibi anonim şirket haline gelebiliyor; tüm kuruluşlar, bireyler ve yabancı yatırımcılar işletmede istedikleri kadar hisse sahibi olabiliyorlar.

Özel sektör işverenleri 100'den fazla kişiyi istihdam edebilecek, dış ticarete erişebilecek, yani dış ticaretteki devlet tekeli kaldırılacak. Devlet işletmelerindeki mevcut ücret ölçeği sistemi de kaldırılacak, enflasyon seviyelerini dikkate alan bir asgari ücret belirlenecek; nihai ücret seviyeleri ise çalışanlar, sendika ve işletme arasında yapılacak müzakerelerle belirlenecek ve işletmelerin mali kapasitesine bağlı olacak.

Bu hükümler, mülkiyet ilişkilerinde değişiklikler öngörüyor ve sahiplik ile yönetim arasındaki farklılıkları kabul ederken, aynı zamanda "temel üretim araçlarının toplumsal mülkiyetinin devam ettiğini" belirtiyor.

Bu bağlamda, yerel ekonomiyi ve kamu hizmetlerini geliştirmek için, özellikle vurgulandığı gibi, yabancı doğrudan yatırımların teşvik edilmesi yoluyla, il ve belediye yetkililerine çok daha büyük bir sorumluluk verilmektedir.

Önemli bir unsur, tüm ekonomik aktörler için arazi yönetimi ve kullanımının değiştirilmesidir. Arazi üzerindeki gerçek kullanım hakkı talep eden devlet, özel, karma veya gerçek tüzel kişilere, sunulan projeye göre süresiz ve belirli bir alan için, tüm tarım, ormancılık ve tütün üretim birimlerinin yanı sıra ekoturizm ve tarımsal turizm geliştirme projeleri için verilecek. Tarım kooperatifleri, ürünlerinin ihracatı ve tarımsal girdi ve teknolojilerin ithalatı için doğrudan dış ticaret yapabilecekler.

Ayrıca , devlet bankalarıyla eşit düzenleyici şartlarda Sermaye Piyasası Komisyonu gözetiminde faaliyet gösterecek özel finans kuruluşları, bankalar ve döviz bürolarının kurulması imkanı da sağlanıyor.

Ayrıca, turizm sektörü, gayrimenkulün kullanımı yoluyla bireylere daha fazla açılıyor; aynı durum sigorta piyasası için de geçerli. Tüm bunlar, kontrol mekanizmalarında değişiklikler, bakanlık ve kamu hizmeti sayısında azalma ve kurumsal ve yasal rejimde düzenlemelerle birlikte gerçekleşiyor ve buna bağlı olarak gerekli değişiklikler yapılıyor.

Ayrıca, perakende satış ağı da dahil olmak üzere, yakıt ithalatı ve pazarlamasında özel ve yabancı sermayenin katılımına izin veriliyor.

Ülkenin Başbakanı ve Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Genel Sekreterliği üyesi Manuel Marrero , tüm bu değişikliklerin devletin sosyal sorumluluğundan vazgeçmesi anlamına gelmediğini, aksine "kaynakların verimli tahsisi için bir araç olarak piyasa mekanizmalarının tanınmasını içerdiğini" savundu ve "bu önlemlerin sosyalist plandan bir sapma teşkil etmediğini, aksine onun gelişim mantığına yanıt verdiğini" ekledi.

Ancak, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerde sosyalizmin devrilmesinin trajik deneyiminin de gösterdiği gibi, ticari ilişkilerin ve piyasanın daha da güçlenmesi, üretim araçlarının toplumsal mülkiyetinin, merkezi bilimsel planlamanın ve işçi kontrolünün (ki bunlar sosyalist toplumun temel yasalarıdır) zayıflaması ve Çin'de kapitalist ilişkilerin egemenliğinin gelişmesi, halk için son derece olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Küba'da teşvik edilen değişikliklerin eleştirel bir şekilde incelenmesi ve devam eden ilgili tartışma, komünistlerin kahraman Küba halkıyla tam dayanışma içinde olma, Amerikan emperyalizminin uzun süredir devam eden barbarca ablukasına son verilmesini talep etme ve Küba Devrimi'ni destekleme yükümlülüğüyle birleşiyor.

Küba hükumeti kapitalizmin restorasyonuna nasıl hazırlandı (28 Haziran 2026)

Bir haftadır Küba Meclisi tarafından kabul edilen reformların sol içindeki yankılarını aktarmaya çalışıyoruz. Bugüne kadar görüşlerini aktardığımız çevreler Küba'yı hala sosyalist bir ülke olarak gören, fakat reform sürecine kaygı veya kuşkuyla bakan çevrelerdi. Aşağıdaki 27 Haziran 2026 tarihli makaleyi yayınlayan Politsturm çevresi ise Küba'nın kapitalizme yıllar önce döndüğünü savunuyor.

Küba'nın Amerikan sermayesine açılması, 19. ve 20. yüzyılların klasik emperyalist genişleme ruhuyla gerçekleşti. Küba yönetimi, rejimin özünü sermaye diktatörlüğü olarak ortaya koydu.

"Ekonomik reformlar" görüşmeleri sırasında Küba yönetimi, bu önlemlerin "sosyalizmi koruyacağını" ve "devlet kontrolünü sürdüreceğini" belirtti. Bu, kademeli bir geri çekilme izlenimi yaratmayı amaçlıyordu. Gerçekte ise "reformlar" büyük ölçüde mevcut düzeni pekiştirdi.

Bu durum, Küba Devlet Başkanı Diaz-Canel tarafından da doğrulandı; kendisi 2010'ların başlarında birçok "reformun" görüşüldüğünü ancak ertelendiğini bildirdi .

Küba liderliği kapitalizmin büyümesini nasıl teşvik etti?

Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra Küba, Sovyet sübvansiyonlarının kaybını telafi etmek için "Özel Döneme" girdi ve yabancı yatırımlara açıldı. Fidel Castro'nun yaşamının sonlarına doğru, 1990'lar ve 2000'lerin başında, sermayenin yeniden tesis edilmesi ve burjuva diktatörlüğünün kurulması süreci başladı. 2011 yılına gelindiğinde, özel işletmelerin ücretli iş gücü satın almasına izin verildi.

2016 yılında Küba hükümeti, küçük ve orta ölçekli özel işletmeleri yasallaştıran bir yasa tasarısını zaten kabul etmişti. Bu, pratikte zaten var olanın benzer bir şekilde resmileştirilmesiydi: hükümet zaten büyük bir karaborsaya müsamaha gösteriyordu ve bu karaborsa daha sonra basitçe "yasal"

kapitalistler haline geldi.

2019 anayasası, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti güvence altına aldı ve kapitalistlerin haklarını yasal olarak garanti etti. Özel sektör de paralel olarak genişledi. 2024 yılında, devlet dışı sektör perakende satışlarının %55'ini oluşturdu; bu, özel sermayenin devlet ticaretini ilk kez geride bıraktığı anlamına geliyordu. Özel ithalatçılar, yıllık bazda %34 artışla 1 milyar dolardan fazla yabancı mal ithal etti.

Modern Küba ekonomisi, kapitalizmin ekonomik yasalarına göre işliyor . İşçiler emek güçlerini GAESA'ya ve özel işverenlere ücret karşılığında satıyor ve bu işverenler de fazlalığı kar olarak kendilerine mal ediyor. Malların büyük çoğunluğu kullanım için değil, satış için üretiliyor. Değer yasası, fiyatlar aracılığıyla dağıtımı yönetiyor ve işçileri giderek daha fazla yoksullaştırıyor. Sermaye, karlı hafif sanayiye akıyor.

Sürekli olarak kapitalizmi geliştirip, savunup ve güçlendiren Küba hükumeti, kendini burjuva bir diktatörlüğe dönüştürdü.

Kapitalizmin yaygınlaştırılması, özel sermayenin genel büyümesi ve kamu işletmelerinin askeri ve hükümet yetkilileri tarafından yönetilen kapalı bir şirketin mülkiyetine dönüştürülmesi, rejimin doğasını ve sınıf güçlerinin dengesini değiştirdi. 2026 reformları ve önceki tüm önlemler, "işçi çıkarlarını koruma" bahanesiyle baskı altında alınan "tavizler" olarak nitelendirilemez. Bunlar, Kübalı işçileri kapitalist çıkarlara tabi kılarken, kapitalist çıkarları geliştirme ve koruma yönündeki tutarlı bir politikanın parçasıdır.

Küba Devrimi'nin devam eden görüntüsünün ardında, önceki söylemlerin ve başta Fidel Castro olmak üzere eski liderlerin portrelerinin arkasında, devlet mülkünü özel mülk gibi kullanan ve sosyalist söylemlerle yönetmeye devam eden yeni bir burjuvaziyle iç içe geçmiş askeri-bürokratik bir elit ortaya çıkmıştır. Bu, "devrimi savunmak" meselesi değildir, çünkü hükumet artık devrimi ve Kübalı işçileri temsil etmemektedir.

Burjuva diktatörlüğünde, devlet mülkiyeti aslında özel mülkiyettir. Devlet, kolektif bir kapitalist sahip gibi davranır. Bu anlamda Küba rejimi, Çin, Vietnam ve Kuzey Kore'deki rejimlere çok benzer.

Kübalı fırsatçılar ABD'ye teslim olma şartlarını nasıl müzakere ediyorlar?

Mart 2026'da başlayan ABD-Küba gizli müzakereleri, klasik bir emperyalist durumu temsil ediyor. Daha güçlü bir kapitalist gücün baskısı altında – yoğunlaştırılmış yaptırımlar, yakıt kıtlığı, elektrik kesintileri ve çöken bir ekonomi – Küba, daha baskın bir kapitalist güce boyun eğmeye zorlanıyor. Amaç, derinleşen küresel krizin ortasında, kıyıdan 90 mil uzakta Çin'e bağımlılığı tolere edemeyen Amerikan burjuvazisinin askeri ve ekonomik çıkarlarını güvence altına almaktır.

"Yabancı yatırım", sınırsız yabancı özel ticaret ve diğer ilgili konulara ilişkin yasal çerçeve, tek bir amaca hizmet eder: yabancı sermayeye kapıları açmak, iç pazara girmesine izin vermek ve burjuvazinin Küba proletaryasından elde ettiği artı değerden pay almasını sağlamak.

Bu yasalar ve önceki tüm önlemler, rejimin özünü burjuva diktatörlüğü olarak ortaya koymuştur. İşçilerin çıkarlarını korurken taviz vermek değil, sürekli olarak kapitalizmi beslemek, kapitalistlerin çıkarlarını korumak ve onlara boyun eğdirmek politikası izlemek söz konusudur.

Latin Amerika "kırmızı pazartesileriyle" ünlüdür.

Kırmızı Pazartesi, Latin Amerikalı yazar Gabriel García Márquez tarafından yazılmış, bir romandır. Romanda tüm kasaba halkı, Santiago Nasar adındaki bir gencin öldürüleceğini, daha doğrusu bir namus cinayetine kurban gideceğini önceden bilir, fakat cinayetin işlenmesini engelleyecek hiçbir şey yapılmaz.

Küba'da da 19 Haziran 2026 günü böyle bir cinayet işlendi ve sosyalizm bir cinayete kurban gitti. Küba sosyalizminin de, Santiago Nasar gibi öldürüleceğini hepimiz biliyorduk ve romandaki kasabalılar gibi hiçbirimiz bir şey yapmadık.

978-625-00-5613-4

Kapak tasarımı: Nilde Şafak